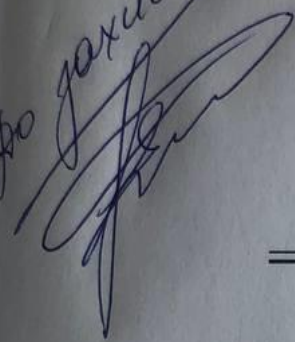


до доходу


Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

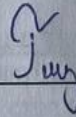
Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студентки Гаджисвої Ефсане Вафадіївни

(ПІБ)



академічної групи 072-17-1

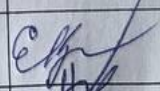
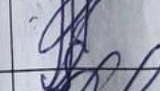

(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

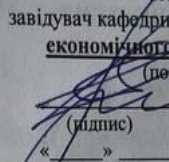
освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Прогнозування фінансової діяльності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «Країна»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Крилова О.В.	74	добре	
Рецензент	Кравцов М.В.	90	Відмінно	
Нормоконтролер	доц. Доценко О.О.	74	добре	

2

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

О.В.Єрмошкіна
(прізвище, ініціали)
«___» _____ 2021 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студентці Гаджисевій Ефсане Вафадіївні академічної групи 072-17-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

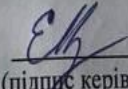
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

На тему: «Прогнозування фінансової діяльності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «Країна»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 14.05.21 р. №264-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2021- 06.05.2021
Розділ 1	Теоретичні підходи до формування фінансових ресурсів страхової компанії	07.05.2021- 16.05.2021
Розділ 2	Аналіз страхової та фінансової діяльності АТ «СК «Країна»	17.05.2021- 27.05.2021
Розділ 3	Прогнозування фінансової діяльності АТ «СК «Країна»	28.05.2021- 03.06.2021
ВИСНОВКИ		04.06.2021- 06.06.2021
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.06.2021- 10.06.2021

Завдання видано

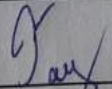

(підпис керівника)

Крилова О.В.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 19.04.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 14.06.2021 р.

Завдання прийнято до виконання


(підпис студента)

Гаджисева Е.В.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Гаджиєва Е.В. Прогнозування фінансової діяльності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «Країна»).

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування». - Національний технічний університет "Дніпровська політехніка". - м. Дніпро, 2021.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес аналізу та прогнозування фінансової діяльності АТ «СК «Країна», які мають вплив на ефективність функціонування діяльності страхової компанії.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи та практичні аспекти аналізу та прогнозування страхових компаній.

Мета дипломної роботи: вибір адекватних економіко-математичних методів моделювання, які б дозволили з високою точністю спрогнозувати показники діяльності страхової компанії.

У вступі обґрунтована актуальність обраної теми, поставлено мету та задачі дипломної роботи.

У першому розділі визначено сутність фінансової діяльності страхових компаній, досліджено методичні підходи до фінансового аналізу в страхових компаніях та існуючі методи прогнозування фінансової діяльності страхових компаній.

У другому розділі виконано фінансовий аналіз діяльності АТ «СК «Країна».

У третьому розділі дипломної роботи визначено найкращий метод прогнозування страхових платежів, встановлено вплив динаміки страхових платежів на обсяг страхових виплат, страхових резервів та активів АТ «СК «Країна» методом кореляційно-регресійного моделювання.

СТРАХОВИЙ ПЛАТІЖ, СТРАХОВІ ВИПЛАТИ, СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, АКТИВИ, ПРОГНОЗУВАННЯ, ТРЕНДОВІ МОДЕЛІ, МОДЕЛЬ ЛІНІЙНОЇ РЕГРЕСІЇ

ABSTRACT

Hadzhyieva E.V. Forecasting financial activities of an insurance company (in terms of SK Kraiina PJSC).

Qualification work of the bachelor in specialty 072 - "Finance, Banking and Insurance". - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2019.

The object of the study of qualification work is the process of analysis and forecasting of financial activity of SK Kraiina PJSC which influence the effectiveness of the operation of the insurance company.

The subject of the study is theoretical and methodological approaches and practical aspects of analysis and forecasting of insurance companies.

The purpose of the thesis: the choice of adequate economic and mathematical modeling methods that allow to predict the performance indicators of an insurance company with high accuracy.

The introduction substantiates the relevance of the chosen topic, sets the goal and objectives of the thesis.

In the first section, the essence of the financial activity of insurance companies is determined, methodological approaches to financial analysis in insurance companies and the existing methods of forecasting the financial activities of insurance companies are investigated.

In the second section a financial analysis of the activities of SK Kraiina PJSC was performed.

In the third section of the thesis, the best method for predicting insurance payments is determined, the influence of the dynamics of insurance payments on the volume of insurance payments, insurance reserves and assets of SK Kraiina PJSC is determined by the method of correlation-regression modeling.

INSURANCE PAYMENT, INSURANCE PAYMENTS, INSURANCE RESERVES, ASSETS, FORECASTING, TREND MODELS, LINEAR REGRESSION MODEL

ЗМІСТ

	Стр
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	9
1.1. Сутність фінансової діяльності страховика та її нормативно-правове регулювання в Україні.....	9
1.2. Специфіка фінансового аналізу в страхових компаніях.....	17
1.3. Методичні підходи до прогнозування фінансової діяльності страхових компаній.....	22
Висновки за розділом 1.....	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАХОВОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «СК «КРАЇНА».....	35
2.1. Коротка характеристика АТ «СК «Країна». Місце АТ «СК «Країна» на страховому ринку України за даними журналу «Insurance Top».....	35
2.2. Аналіз фінансової звітності АТ «СК «Країна».....	39
2.3. Аналіз стану фінансових ресурсів АТ «СК «Країна».....	48
2.4. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії. Аналіз тестів раннього попередження АТ «СК «Країна».....	52
Висновки за розділом 2.....	62
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «СК «КРАЇНА»	64
3.1. Прогнозування показників діяльності АТ «СК «Країна» на основі аналітичного вирівнювання рядів динаміки	64
3.2. Визначення впливу динаміки страхових платежів на динаміку обсягів страхових виплат, страхових резервів та активів АТ «СК «Країна» із застосуванням методу кореляційно-регресійного моделювання.....	72

	6
Висновки за розділом 3.....	84
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТКИ.....	94

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективний розвиток страхової компанії значною мірою визначається забезпеченням її діяльності достатнім обсягом фінансових ресурсів, досягненням оптимальної структури капіталу та активів. Забезпечення функціонування страхової компанії необхідними фінансовими ресурсами здійснюється у процесі її фінансової діяльності. Одним із найбільш суттєвих фінансових ресурсів, яким володіє страхова компанія є її власний капітал, ефективне управління яким є запорукою її фінансової стійкості. В той же час з огляду на специфіку страхової діяльності важливим джерелом фінансових ресурсів страхових компаній є страхові резерви, які формуються із отриманих страхових премій. Оптимальне поєднання власного капіталу та страхових резервів для фінансування діяльності страхової компанії є запорукою її ефективного розвитку.

Вітчизняні страхові компанії функціонують в надзвичайно складних умовах системної політичної та економічної кризи, воєнної ситуації та соціальної напруги, стагнації та тотального зубожіння населення. Проте найбільше їхній ефективній фінансовій та інвестиційній діяльності перешкоджає нерозвиненість і нестабільність фінансового ринку України.

Тому забезпечення комплексного розвитку всіх напрямів діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України сьогодні належить до найактуальніших суспільних завдань.

Теоретичні та практичні аспекти аналізу і прогнозування фінансової діяльності страхової компанії глибоко досліджені у працях вітчизняних вчених: І.О.Бланка, Н.О. Долгошея, О.С.Світличної, Н.М. Сташкевича, Т.О. Журавльової, М.А. Дем'янчука, О. А. Землячової, С.В. Фрумїна, С.В. Кулікова, А. М.Кривенцової, А. М. Поддєрьогїна та ін.

Під час кваліфікаційної роботи використовувались Закони Верховної Ради України, розпорядження Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, Положення (стандарты) бухгалтерського обліку,

підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні видання, збірники наукових праць, фінансова звітність страхової компанії.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є вибір адекватних економіко-математичних методів моделювання, які б дозволили з високою точністю спрогнозувати показники діяльності страхової компанії.

Реалізація поставленої мети обумовила послідовне розв'язання таких завдань:

- визначено сутність фінансової діяльності страховика та її нормативно-правове регулювання в Україні;
- досліджено методичні підходи до фінансового аналізу страхових компаній;
- узагальнено існуючі підходи до прогнозування показників діяльності страхової компанії;
- виконано аналіз страхової та фінансової діяльності АТ «СК «Країна»;
- обґрунтовано вибір моделі прогнозування страхових платежів для АТ «СК «Країна»;
- визначено вплив динаміки страхових платежів на динаміку обсягів страхових виплат, страхових резервів та активів АТ «СК «Країна» із застосуванням методу кореляційно-регресійного моделювання.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес аналізу та прогнозування фінансової діяльності АТ «СК «Країна», які мають вплив на ефективність функціонування діяльності страхової компанії.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи та практичні аспекти аналізу та прогнозування страхових компаній.

Методи дослідження. Для розв'язання завдань, поставлених у дослідженні, використовувалися такі загальнонаукові та специфічні методи наукового пізнання: діалектичного пізнання (при дослідженні особливостей фінансового прогнозування страхових компаній), фінансового аналізу (в процесі аналізу фінансової звітності АТ «СК «Країна») теоретичного узагальнення і системного аналізу (при систематизації методичних підходів до

фінансового аналізу страхової компанії), метод прогнозної екстраполяції (для прогнозування фінансових показників діяльності АТ «СК «Країна»), графічний і табличний (під час наочного подання результатів проведеного дослідження та встановлення зв'язку між ними).

Інформаційна база. Теоретичну і методичну основу дослідження склали загальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених щодо аналізу та прогнозування фінансової діяльності страхових компаній, чинні законодавчі та нормативні акти України та звітні дані досліджуваної страхової компанії.

Обробка інформації, побудова графіків, діаграм здійснювалась за допомогою ПЕОМ з використанням апарату математичних і статистичних функцій прикладного пакету MS Excel.

Прикладна цінність. Пропозиції кваліфікаційної роботи щодо прогнозування фінансової діяльності АТ «СК «Країна»), розглянуті керівництвом страхової компанії і прийняті до реалізації.

Апробація результатів. Основні положення бакалаврської дипломної роботи, її теоретичні та практичні висновки, рекомендації та пропозиції дипломної роботи доповідались та були схвалені на студентській науково-практичній Інтернет-конференції «Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації» (Дніпро, 19-20 травня 2021 року).

Особистий внесок здобувача. Дипломна робота є самостійно виконаною кваліфікаційною працею, у якій викладено теоретико-методичні основи та практичні аспекти прогнозування фінансової діяльності страхової компанії.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура роботи відображає логіку дослідження та особливості характеру розробки практичної проблеми. Основний зміст роботи викладено на 93 сторінках. Робота містить 29 таблиць, 13 рисунків. Список використаних джерел містить 54 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Сутність фінансової діяльності страховика та її нормативно-правове регулювання в Україні

За умов посилення впливу економічних та політичних ризиків у житті суспільства фінансова діяльність страховиків потребує системного, комплексного дослідження, спрямованого на виявлення та розробку рекомендацій, що сприятимуть кращому забезпеченню фінансовими ресурсами здійснюваної ними операційної та інвестиційної діяльності.

Проблематику фінансової діяльності суб'єктів господарювання досліджують багато науковців, зокрема виділимо таких, як М. Бердар [1], І. Зятковський [2], Л. Омелянович [3], О. Терещенко [4] та ін. Проте питання, що стосуються фінансової діяльності страховика є менш опрацьованими.

Управлінню фінансовими ресурсами страховиків присвячені праці таких вітчизняних вчених, як: О. Кнейслер [5], О. Кривицька [6], Л. Матвійчук [7], І. Фисун [8], Л. Чиж [9] та ін. Серед західних вчених, котрі вивчають цю проблематику, відзначимо К. Кульпа [10] та Е. Вієнга [11].

Визначення змісту фінансової діяльності страховика неможливе без системного дослідження поняття “фінансова діяльність”.

Узагальнюючи існуючі підходи до характеристики цього терміна, зазначимо, що більшість авторів дають однакове за суттю, хоча й різне за формулюванням визначення. Переважно науковці розглядають фінансову діяльність як діяльність, яка зумовлює зміни у величині і складі власного та позикового капіталів підприємства. Цей підхід відображений і в положеннях чинного законодавства [12].

Водночас під фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання розуміють цілеспрямовану систему заходів, що здійснюються підприємством задля реалізації поточних і стратегічних завдань його розвитку, забезпечення

діяльності фінансовими ресурсами, управління ними, вчасного та повного виконання фінансових зобов'язань [13, с. 228]. Інакше кажучи, це діяльність, пов'язана із формуванням, розміщенням і використанням власного капіталу, залученням і використанням коштів з зовні, сплатою відсотків за позичками, отриманням відсотків за депозитами, дивідендів тощо [14, с. 77]. Проте найчастіше фінансову діяльність розглядають як систему форм і методів, які використовуються для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей [2, с.19; 3, с.15], або як діяльність, що пов'язана з організацією фінансів підприємства і здійснюється відповідно до цілей і завдань стратегії економічного розвитку суб'єкта господарювання [1, с. 21].

Фінансова діяльність, відповідно до норм Господарського кодексу України, включає грошове та інше фінансове посередництво, страхування, а також допоміжну діяльність у сфері фінансів і страхування [15].

Враховуючи визначення, подані у фаховій економічній літературі та у чинному законодавстві, підтримуємо наукову позицію вчених, котрі визначають фінансову діяльність як комплекс функціональних завдань, що здійснюються фінансовими службами підприємства для реалізації поточних і стратегічних цілей і пов'язані із фінансуванням, інвестиційною діяльністю та фінансовим забезпеченням операційної діяльності, що у результаті призводить до змін у складі власного й залученого капіталів.

Розглянувши основні підходи до розуміння сутності фінансової діяльності страхових компаній, зазначимо, що це поняття визначене в окремих нормативно-правових актах, зокрема у Законі України “Про страхування” та “Ліцензійних умовах провадження страхової діяльності” [16; 17].

Згідно з положеннями вказаних документів страховики, окрім страхування і перестрахування, можуть здійснювати фінансову діяльність, що пов'язана із формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням, тобто у страховому законодавстві чітко визначено сутність фінансової діяльності страховика.

З одного боку, це доволі звужений підхід, оскільки мова йде лише про залучений капітал страховика, а про власний капітал не зазначено, а з іншого боку – він конкретизує, що кошти страхових резервів формуються у процесі здійснення операційної діяльності, а їх розміщення відбувається у процесі інвестиційної діяльності. Ефективність управління у вказаних напрямках відображається змінами у складі та структурі не лише залученого капіталу, а й у складі та структурі власного капіталу страхових компаній, оскільки у разі позитивних фінансових результатів, отриманих від основної діяльності, є реальні фінансові можливості для поповнення власного капіталу та інвестування.

Таким чином, дослідження фінансової діяльності страховика варто проводити із врахуванням специфіки страхування та страхової діяльності. У цьому контексті розглянемо детальніше особливості формування і розміщення коштів страхових резервів, котрі є основним елементом залученого капіталу страховика та формуються із ресурсів, що тимчасово перебувають у його розпорядженні.

Українські та західні вчені-економісти єдині у тому, що страхові резерви відображають зобов'язання з відшкодування збитків та частину ресурсів страхової компанії, яка за звичайних умов діяльності достатня для сплати страхового відшкодування за усіма укладеними договорами страхування. Вони мають абсолютний зв'язок з особливостями проведення тих чи інших видів страхування. На практиці величина страхових резервів відображає обсяг зобов'язань страхової компанії на звітну дату і може бути значно вищою від розміру сформованого власного капіталу.

Підтримуємо наукову точку зору О. Кривицької, котра у своїх працях відзначає, що страхові резерви є найважливішою особливістю фінансово-господарської діяльності страховиків, і саме вони формують страхові ресурси на макрорівні і є ваговою складовою насамперед ресурсів страхової компанії [6, с. 230–231].

Згідно з положеннями чинного в Україні законодавства страхові резерви поділено на технічні резерви та резерви зі страхування життя. Технічні резерви формують страхові компанії, що здійснюють загальне страхування і до них віднесено резерв незароблених премій, резерв заявлених, але не виплачених збитків, резерв збитків, які виникли, але не заявлені, резерв катастроф, резерв коливань збитковості. Резерви і страхування життя, зокрема резерви довгострокових зобов'язань та резерви належних виплат страхових сум формуються страховиками, які здійснюють страхування життя [16; 17; 18; 19].

Ці аспекти враховані у працях багатьох українських науковців. Так, Л. Матвійчук, досліджуючи економічну сутність та методичні підходи до формування страхових резервів із страхування життя, відзначає, що до резервів довгострокових зобов'язань віднесено резерв нетто-премій, резерв витрат на ведення справи, резерв вирівнювання, резерв бонусів, а до резервів належних виплат страхових сум – резерв заявлених, але не врегульованих збитків, резерв збитків, що виникли, але не заявлені [7, 109].

У західній страховій практиці передбачено формування таких типів технічних страхових резервів, як резерв незароблених премій, резерв збитків та резерв вирівнювання. Особливістю є те, що формуються такі страхові резерви залежно від виду оформлених страхових договорів, котрі можуть укладатись одним із таких методів: контракт підписується між страхувальником і страховиком ще до того, як сталася вказана подія чи відомий розмір збитку; контракт укладається після того, як сталася обумовлена у ньому подія, але ще перед тим, як визначено розмір шкоди [10, с.143].

Враховуючи те, що кошти страхових резервів належать не страховикам, а страхувальникам, тобто залучений капітал не є власністю страхової компанії, необхідним є державний нагляд. Положеннями чинних нормативно-правових актів чітко регламентовано не лише напрями, а й принципи розміщення страхових резервів. Так, принцип безпечності розміщення активів страхових компаній характеризує мінімальний інвестиційний ризик та передбачає надійне розміщення активів, що забезпечує їх повернення у повному обсязі.

Прибутковість вкладень активів страховика повинна забезпечити стабільні та доволі високі прибутки. Ліквідність активів – це можливість їх оперативної конвертації у готівкові кошти, тоді як диверсифікованість передбачає розподіл активів між різними об'єктами вкладень з метою зменшення ризику можливих втрат капіталу та прибутку від нього [16].

Досліджуючи державне регулювання складу та структури активів страховиків, І. Фисун та Г. Ярова пропонують до переліку вищезазначених принципів віднести ще й такі, як пруденційність, що передбачатиме забезпечення раннього з'ясування й запобігання можливим проблемам з управління активами, і ще один принцип – законодавче регламентування дозволених та прийнятних активів. Необхідність останнього зумовлена з огляду на те, що Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 741 від 08.10.2009 введено поняття “прийнятних” активів, тобто таких, які відповідають відповідним критеріям якості [8, с.4]. Тому вчені вважають доцільним запровадження такого принципу з управління активами страхової компанії. Цю пропозицію вважаємо цілком обґрунтованою та необхідною до впровадження.

Відповідно до положень чинного законодавства страхові резерви можуть бути представлені активами таких категорій: грошові кошти на поточному рахунку; банківські вклади (депозити); валютні вкладення згідно з валютою страхування; нерухоме майно; акції, облігації, іпотечні сертифікати; цінні папери, що емітуються державою; права вимоги до перестраховиків; інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України; банківські метали; готівка в касі в обсягах лімітів залишків каси, установлених Національним банком України (НБУ); кредити страхувальникам-громадянам, що уклали договори страхування життя, у межах викупної суми на момент видачі кредиту та під заставу викупної суми [16; 17; 18; 19].

Потенціал залучених фінансових ресурсів характеризує власний капітал, що визначає обсяг чистих активів страхової компанії. Визначаючи сутність, структуру та функції страхового капіталу, Л. Чиж вказує на те, що власний

капітал страхової компанії відіграє важливу роль як на стадії створення страхової компанії, так і в процесі її функціонування [9].

Страховики володіють ще й такими власними коштами, як вільні резерви, котрі формуються за рахунок частини нерозподіленого прибутку. Інвестування таких коштів не регламентується законодавством, відповідно вони можуть бути вкладені страховиком на власний розсуд.

Таким чином, ґрунтуючись на ключових характеристиках фінансової діяльності, враховуючи визначення, зазначені у нормативно-правових актах, сутність та зміст власного і залученого капіталу страховика, Н. Налукова та М. Бадида запропонували наступне трактування фінансової діяльності страхових компаній як діяльності, яка передбачає розробку та реалізацію управлінських рішень, пов'язаних із оптимальним формуванням страхових резервів із різноманітних джерел та забезпеченням їх ефективного вкладення у дозволені активи відповідно до принципів диверсифікації, безпечності, прибутковості та ліквідності з метою забезпечення позитивних якісних та кількісних змін у складі й структурі власного та залученого капіталу [20].

Для того, щоб визначити місце, роль і значення фінансової діяльності у діяльності страховика, варто врахувати дію таких аспектів: фінансова діяльність страховика не є його основною діяльністю, оскільки страхова функція є першочерговою; фінансова діяльність є рівнозначною страховій діяльності страховика, оскільки його основна діяльність пов'язана зі збитками, які можуть певною мірою компенсуватися доходами від фінансової діяльності. Виходячи з мети фінансової діяльності страховика – забезпечення його операційної та інвестиційної діяльності фінансовими ресурсами – можна говорити про її домінуючу роль.

До чинників, що зумовлюють специфіку фінансової діяльності страховика, відносимо: організаційну форму, що визначає особливості розміру та структури статутного капіталу, порядку формування резервного капіталу, розподілу прибутку, виплати дивідендів, розподілу відповідальності за зобов'язаннями страхової організації між її учасниками; сферу діяльності

страховика, яка характеризує особливості у формуванні страхових резервів; внутрішню структуру страхової компанії, зокрема наявність її відокремлених підрозділів, яка визначає особливості в управлінні коштами та проведенні політики диверсифікації страхових резервів; обсяг і структуру страхового портфеля, для якого характерна специфіка у напрямках розміщення страхових резервів.

Задачі фінансової діяльності страхових компаній [21]:

- фінансове забезпечення всіх напрямків діяльності страховика і, в першу чергу, основної (страхової) діяльності;
- досягнення необхідного обсягу результативних показників діяльності страхової організації;
- виконання фінансових зобов'язань перед страхувальниками, власниками (засновниками, акціонерами), бюджетом і державними цільовими фондами, кредиторами, інвесторами та іншими;
- мобілізація фінансових ресурсів в обсягах, необхідних для росту власного капіталу, і фінансування подальшого розвитку;
- забезпечення ефективного та цільового розподілу і використання фінансових ресурсів;
- пошук резервів збільшення доходів, прибутку, а також підвищення рентабельності та платоспроможності страхової компанії.

Виділяють такі напрями фінансової діяльності страхових організацій [21]:

- фінансове прогнозування та планування - визначається загальна потреба і можливість отримання фінансових ресурсів. Спираючись на опрацьовані фінансові показники, складаються перспективні, поточні та оперативні фінансові плани;
- здійснення оперативної фінансової роботи - направляється на практичне втілення фінансового забезпечення діяльності страхової компанії, постійне підтримування її платоспроможності на належному рівні.
- проведення постійного аналізу та контролю фінансового стану – передбачає діагноз фінансового стану страховика, який дозволяє:

- визначити недоліки у фінансовій діяльності,
- виявити і мобілізувати внутрішньогосподарські резерви збільшення доходів і прибутку,
- зменшити витрати і підвищити рентабельність,
- підвищити ефективність проведення страхової та інвестиційної діяльності.

Забезпечення фінансової діяльності страхових компаній здійснюється за допомогою:

- системи організаційного забезпечення;
- системи інформаційного забезпечення.

Основою системи правового забезпечення регулювання фінансової діяльності страховиків є Закон України «Про страхування», Господарський кодекс України, Податковий Кодекс України, Закон України «Про господарські товариства», Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Також діяльність страховиків регулюють та регламентують Закон України «Про підприємництво», Постанова Кабінету Міністрів України «Про напрями інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів», Розпорядження Нацкомфінпослуг України «Правила формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя» та «Правила розміщення страхових резервів із страхування життя» тощо.

1.2. Специфіка фінансового аналізу в страхових компаніях

Фінансовий аналіз являє собою глибоке, науково обґрунтоване дослідження фінансових відносин і руху фінансових ресурсів у процесі діяльності підприємства. Специфіка фінансового аналізу страхової організації полягає в особливості страхової діяльності. Страхова діяльність - це сфера діяльності страховиків у страхуванні. Страхування як самостійна економічна

категорія являє собою відношення по захисту інтересів як окремих суб'єктів, так і суспільства в цілому, при настанні певних подій.

В основі всякого роду страхування лежить ризик, тобто ймовірність і випадковість настання страхової події, що накладає особливий відбиток на планування й організацію страхової діяльності.

Крім цього, терміни й показники, що використовуються в страховій справі унікальні, що також виділяє особливу предметну область фінансового аналізу страхових організацій. Це ж викликає й певну складність застосування до оцінки діяльності страховика традиційних методик фінансового аналізу. В інших підходах, філософія й методи фінансового аналізу страхових організацій залишаються незмінними, як і для будь-якого господарюючого суб'єкта.

Фінансовий аналіз страхової організації переслідує кілька цілей, основною з яких можна вважати оцінку фінансового стану страховика.

Оцінка фінансового стану страховика це система цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення параметрів кризового розвитку страхової компанії [21].

Метою оцінки фінансового стану страхових компаній є пошук резервів підвищення рентабельності їх діяльності, зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи і виконання страховиком зобов'язань перед страхувальниками, бюджетом, державними цільовими фондами, банками та ін.

Основні напрямки аналізу фінансового стану страховика:

- оцінка ефективності використання власного капіталу страхової компанії та коштів страхових резервів;
- дослідження стану страховика на страховому ринку і кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ефективності використання фінансових ресурсів страхової організації;
- оцінка платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості та стабільності страховика;
- аналіз ділової активності та прибутковості діяльності страхової компанії;

- оцінка ефективності використання майна страховика;
- оцінка ступеня виконання планових фінансових заходів і аналіз їхніх відхилень;
- оцінка мер, розроблених для ліквідації виявлених недоліків і підвищення віддачі фінансових ресурсів.

Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних методів аналізу, що дозволяють структурувати і ідентифікувати взаємозв'язки між основними показниками діяльності страхової організації.

Аналіз фінансового стану страхової організації містить у собі кілька етапів:

- вивчення кожного показника за аналізований період (горизонтальний аналіз);
- вивчення зміни структури показників (вертикальний аналіз);
- розробку й вибір достатньої системи коефіцієнтів і розгляд їхніх трендів.

Показники, що характеризують фінансовий стан страхової організації, групуються по різному ступені достатності, під якою розуміється необхідна їхня кількість.

Російські фахівці А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин, Е.В. Негашев, орієнтуючись на дані Міжнародної організації праці, рекомендують оцінювати фінансовий стан компанії за такими показниками, як:

- прибутковість господарської діяльності;
- оцінка ефективності керування;
- оцінка ділової активності;
- ліквідність і ринкова стабільність.

Більшість методик аналізу розроблено для промислово виробництва. У страховій справі основи аналізу економічної ефективності страхової діяльності приводяться в роботах російських економістів Е.Т. Кагаловской, Л.А. Орланюк-Малицкой.

При адаптації методик фінансового аналізу підприємств для страхових організацій необхідно враховувати, що фінансовий стан страхової організації

визначається великим числом зв'язаних між собою факторів. Діяльність страховика складається з декількох елементів - безпосереднього проведення страхових операцій, інвестування фінансових ресурсів, здійснення інших звичайних для будь-якого суб'єкта господарювання функцій. Функціонування страхової організації містить у собі три види ризиків, що роблять вплив на її фінансове становище: страховий, інвестиційний і фінансовий.

Отже, можна виділити три сфери аналізу діяльності страховика (страхову, інвестиційну й фінансову), які й визначають фінансову стабільність страхової організації. Тут спостерігається наступна взаємозумовленість показників:

Фінансовий стан = Фінансова стабільність → Платоспроможність → Ліквідність = Фінансовий результат → Рентабельність

Актуальним для оцінки фінансового стану страховика є питання про вибір напрямків аналізу. Тут може бути використана вітчизняна й закордонна практика фінансового аналізу. Пропонована методика фінансового аналізу страхової організації включає аналіз:

- майнового й фінансового потенціалу страховика;
- абсолютних і відносних показників фінансової стабільності страховика;
- фінансового результату як загального підсумку діяльності, так і оцінка ефективності страхових, інвестиційних і фінансових операцій (рис. 1.1) [22].

Оцінка майнового й фінансового потенціалу і його зміни за звітний період можлива на основі порівняльного аналітичного балансу. Аналіз ліквідності балансу зводиться до перевірки того, чи покриваються зобов'язання в пасиві балансу активами, строк перетворення яких у кошти дорівнює строку погашення зобов'язань.

Аналіз абсолютних і відносних показників фінансової стабільності - вихідний пункт, що визначає інші завдання фінансового аналізу страхової організації.

Аналіз абсолютних (об'ємних) показників діяльності страхової організації дозволяє оцінити її міць і місце в ряді інших страхових організацій.



Рис. 1.1. Класифікація показників оцінки фінансового стану страхової організації

До числа абсолютних (об'ємних) показників діяльності страхової організації відносяться:

- обсяг страхових премій (СП);
- обсяг страхових виплат (СВ);
- величина власного капіталу страховика (СК);

- величина страхових резервів (СР) .

Аналіз абсолютних показників проводиться в динаміці по звітних періодах діяльності страховика.

Однак більш точно фінансову стабільність страхової організації відображають відносні показники. Аналіз фінансових коефіцієнтів (тобто відносних показників фінансової стабільності) дозволяє насамперед оцінити платоспроможність даного страховика, а також визначити достатність власного капіталу, забезпеченість страховими резервами, поточну ліквідність активів і ступінь залежності від перестраховування.

Аналіз фінансового результату розкриває удачу або невдачу діяльності страхової організації, що складається з ефективності страхових і інвестиційних операцій, а також рентабельності.

Порівняльний аналітичний баланс-нетто й абсолютні показники фінансової стабільності відображають сутність фінансового стану й міць конкретного страховика. Ліквідність балансу й відносні показники характеризують зовнішні прояви фінансового стану, які обумовлені його сутністю.

1.3. Методичні підходи до прогнозування фінансової діяльності страхових компаній

Важливим елементом управління економічними і соціальними процесами в страхових компаніях є планування і прогнозування. Вони використовуються для визначення раціональних пропорцій в розвитку економіки, змін за конкретний період окремих показників суб'єктів господарювання, галузей та територій. Фінансове планування і прогнозування є одним з основних методів фінансового механізму.

Обґрунтування фінансових показників, здійснених фінансових операцій і результативність багатьох господарських рішень досягаються під час фінансового планування та прогнозування.

Фінансове планування представляє собою цілеспрямовану діяльність держави або окремих суб'єктів господарювання по обґрунтуванню ефективності управлінських рішень з урахуванням їхньої забезпеченості джерелами фінансування, оптимізації очікуваних витрат і результатів, що заснована на пізнанні об'єктивних закономірностей розвитку суспільства.

Фінансове планування є відображенням стратегії розвитку будь-якої корпорації, спрямоване, з одного боку, на попередження помилкових дій в сфері фінансів, а з іншого, – на виявлення і використання існуючих внутрішніх резервів. Метою його здійснення є забезпечення відповідності між джерелами фінансових ресурсів і потребою в них. Як відмічають провідні вчені, при фінансовому плануванні орієнтація повинна бути на забезпечення як поточної фінансової ефективності, так і перспективної, так як це дозволить не тільки підвищити фінансову стійкість корпорації, а й уникнути значних фінансових втрат у майбутньому [23].

При дослідженні сутності фінансового планування було запропоновано наступні етапи процесу фінансового планування діяльності страхової компанії [24]:

1. Прогнозування - розроблення обґрунтованого підходу до всіх планів діяльності страховика.
2. Розробка альтернативних варіантів розвитку і вибір оптимального варіанту.
3. Формулювання мети і термінів її досягнення.
4. Розробка програми і графіка робіт для реалізації поставленої мети.
5. Формування зведеного бюджету страхової компанії.

Страховання як галузь економіки має певні особливості. Тому фінансове планування в страховій компанії має свою специфіку, пов'язану з особливостями функціонування страхових компаній.

Специфіка фінансового планування в страховій компанії визначається наступними факторами:

- стохастичним характером формування частини страхових фондів;

- використання страхових фондів страхових компаній залежить від сфери діяльності страховика, для life-страхування використання фінансових ресурсів для страхових виплат відбувається в умовах дискретності; для non-life-страхування в умовах стохастичності;

- плануванням обсягу страхових премій та страхових виплат виходячи з невизначеності укладення договорів страхування, ймовірності настання страхових випадків;

- перестраховальною діяльністю страховика, з застосуванням варіантності планів і методів їх розробки («від досягнутого рівня», «прямого рахунку», балансового, нормативного).

Від обґрунтовано спланованої моделі діяльності страховика залежать фінансова стійкість і прибутковість страхової компанії. Фінансова стратегія і фінансове планування охоплюють такі важливі напрями:

- планування асортименту страхових послуг і формування страхового портфеля;

- розробку найкращої інвестиційної стратегії, тобто розміщення тимчасово вільних грошових коштів страховика;

- оцінку та прогнозування поточного фінансового стану страховика;

- планування поточної діяльності страховика і складання бізнес-плану;

- план-прогноз розширення діяльності страхової компанії [25].

Прогнозування є невід'ємною частиною процесу планування і представляє собою розробку ймовірнісного рішення про стан явища або процесу у майбутньому. Прогнозування дозволяє враховувати ймовірності поточних і майбутніх тенденцій на основі використання існуючих даних та фактів. Прогнози є життєво важливими для будь-якої організації бізнесу і для будь-якого значного управлінського рішення.

Прогноз - це ймовірна оцінка майбутнього стану страхової організації, заснована на статистичних даних минулого і теперішнього рівнів.

Прогнозування достатньо часто ототожнюють з плануванням. Однак це є неправильним. Різницю між поняттями «планування» і «прогнозування» добре

відобразив Дж. Скотт Армстронг: «Планування займається тим, як би міг виглядати світ, а прогнозування – як світ буде виглядати» [26].

Прогнозування і планування є двома взаємопов'язаними елементами. Академік РАН О. І. Анчишкін відмічав, що «план і прогноз – це не два альтернативні підходи до визначення перспектив соціально-економічного і науково-технічного розвитку, а взаємно доповнюючі одна одну стадії, ступені розробки планів» [27].

Процес планування ґрунтується на припущенні, що процес управління піддається регулюванню, завжди є доступні важелі управління об'єктом або процесом, а також ресурси, необхідні для виконання плану. Процес прогнозування є органічною складовою процесу планування і передбачає побудову прогнозів, що здатні показати можливі напрямки майбутнього розвитку організації, яка розглядається у тісній взаємодії з її зовнішнім середовищем. Порівняльна характеристика процесів планування і прогнозування представлена в таблиці 1.1 [23].

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика процесів планування і прогнозування

Ознака порівняння	Планування	Прогнозування
Місце в процесі управління	Результат прийнятого управлінського рішення	База для прийняття управлінського рішення
Характер	Має директивний характер, тобто затверджується вищим уповноваженим органом і є обов'язковим для виконання нижчими структурними підрозділами	Має суб'єктивно-об'єктивний характер, тобто результати прогнозування можуть бути враховані або проігноровані при прийнятті управлінських рішень
Варіативність	План є однозначним рішенням, навіть якщо він розробляється на варіативній основі	Прогноз має альтернативний, варіативний зміст
Характеристика процесу	Високий ступінь детермінованості і керованості процесу	Високий ступінь невизначеності і некерованості процесу, що прогнозується, ймовірнісний характер
Характеристика факторів процесу	Повністю або частково керовані фактори. В основному ендогенні і, у меншому ступені, екзогенні фактори	Повністю або частково некеровані фактори. В основному екзогенні фактори

Продовження табл. 1.1

Ознака порівняння	Планування	Прогнозування
Адресність	Завжди є відповідальний за виконання кожного етапу процесу планування	Відсутність адресності, тобто результати прогнозування можуть бути використані різними суб'єктами для власних цілей
Послідовність	Зазвичай здійснюється на основі результатів процесу прогнозування	Передує процесу планування або є його складовим елементом

Взаємозв'язок прогнозування і планування, а також перехід від прогнозу до плану є необхідним елементом в процесі управління (рис. 1.2).

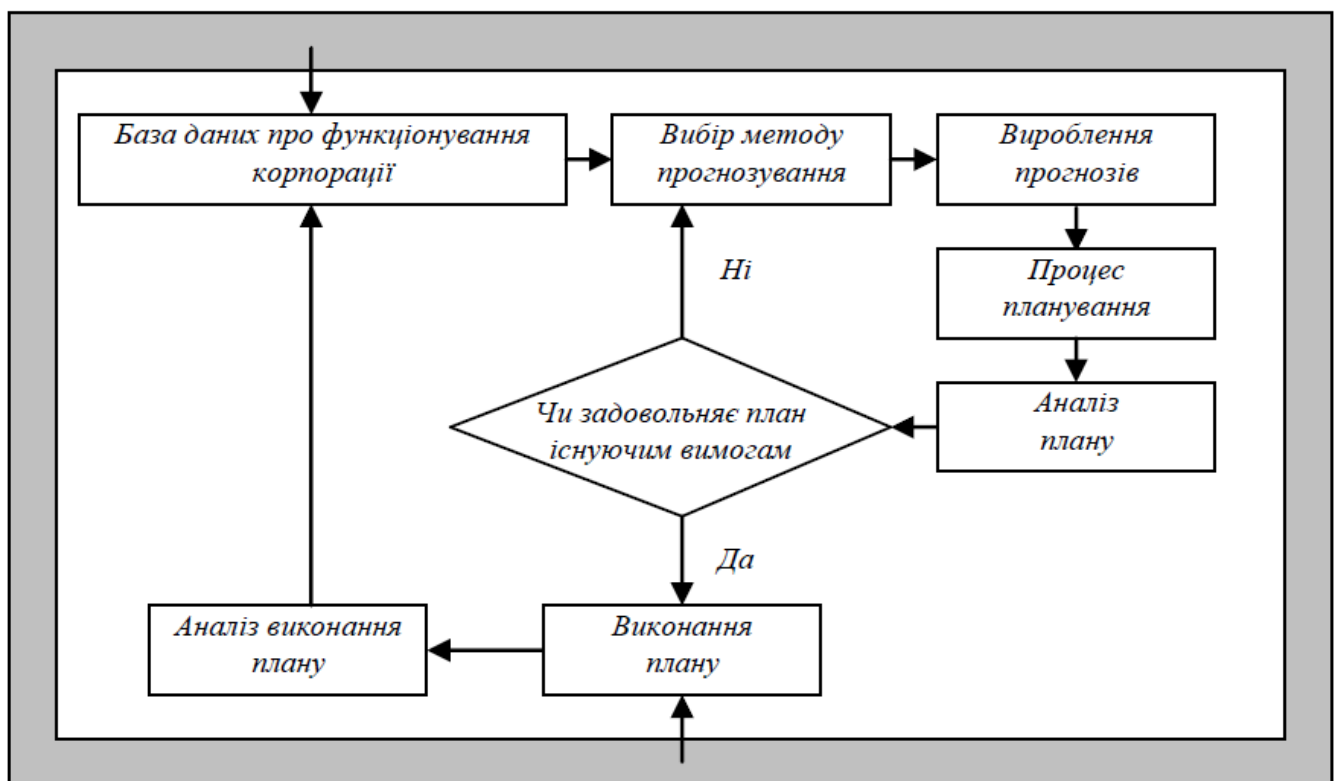


Рис. 1.2. Взаємозв'язок процесів планування та прогнозування

Прогнозування може бути:

- 1) складовою частиною процесу планування, якщо розглядається використання методів прогнозування при розрахунку планових показників;
- 2) самостійним і незалежним елементом, у цьому випадку його результати служать основою для прийняття управлінських рішень, які реалізуються і виконуються у вигляді планових директивних рішень [23].

Прогнозування фінансової діяльності страхових компаній пов'язано з вирішенням низки принципівих організаційних і методологічних питань. До них можна віднести наступні:

- формування чіткої і вірогідної статистичної інформації, яка адекватно характеризує фінансово-економічний стан страхової компанії в минулому і може за своїм змістом слугувати основою планування і прогнозування діяльності в майбутньому;

- вибір і обґрунтування методики і методів прогнозування, які з найбільшою ймовірністю дозволять отримати оптимальні показники;

- статистична оцінка якості отриманих економіко-математичних моделей з позиції їх надійності, точності, допуску можливостей використання в системі управління діяльністю страхових компаній [28].

За оцінками вітчизняних і зарубіжних систематиків прогностики в даний час нараховується понад 150 методів прогнозування. За ступенем формалізації їх можна розділити на інтуїтивні (експертні) і формалізовані (фактографічні).

Експертні (інтуїтивні) методи прогнозування припускають, що підходи, використовувані для формування прогнозу, не викладені в явній формі й невіддільні від особи, що робить прогноз, при розробці якого домінують його інтуїція, накопичений опит, творчість і уява. Експертні методи як правило використовуються у двох випадках:

- коли неможливо врахувати вплив багатьох факторів через значну складність об'єкта прогнозування;
- при наявності високого ступеня невизначеності інформації, наявної в прогностичній базі, або зовсім при відсутності інформації про об'єкт прогнозування [29].

Інтуїтивні методи прогнозування можна також розділити на групи індивідуальних і колективних експертних оцінок. До групи індивідуальних експертних оцінок включені метод інтерв'ю, аналітичні доповідні записки, написання сценарію, до групи колективних оцінок – анкетування, методи комісій, “мозкових” атак (колективної генерації ідей).

Формалізовані, або фактографічні, методи засновані на фактично наявній інформації про об'єкт прогнозування і його минулий розвиток. Ці методи набагато більш формалізовані і, як правило, містять в своєму складі різний логічний або математичний інструментарій.

З позицій системного походу сукупність методів прогнозування, спрямованих на вирішення прикладних завдань аналізу об'єкта і прогнозу його розвитку в майбутньому, може бути представлена в класифікації на рис. 1.3 [29].

Як видно із класифікації рис. 1.3, до групи фактографічних (формалізованих) відносяться методи прогновної екстраполяції, системно-структурні, асоціативні методи, методи випереджальної інформації та математичні методи і моделі, а експертні методи прогнозування включають як індивідуальні, так і колективні оцінки, засновані на асоціаціях і ментальних моделях відображення дійсності.

До методів екстраполяції можна включити методи найменших квадратів (МНК), експоненціального згладжування, ймовірного моделювання й адаптивного згладжування, до системно-структурних методів – методи функціонально-ієрархічного моделювання, морфологічного аналізу, матричний, сітьового моделювання, структурної аналогії.

У практиці прогнозування економічних процесів переважають, принаймні до останнього часу, статистичні методи. Це викликано головним чином тим, що статистичні методи опираються на апарат аналізу, розвиток і практика застосування якого мають досить тривалу історію [29].

Всі процедури прогнозування передбачають перенесення досвіду з минулого в майбутнє. Саме прогнозування можна поділити на такі етапи:

- 1) збір даних;
- 2) редукція даних;
- 3) побудова моделі та її оцінка;
- 4) екстраполяція обраної моделі (фактичний прогноз);
- 5) оцінка отриманого матеріалу.

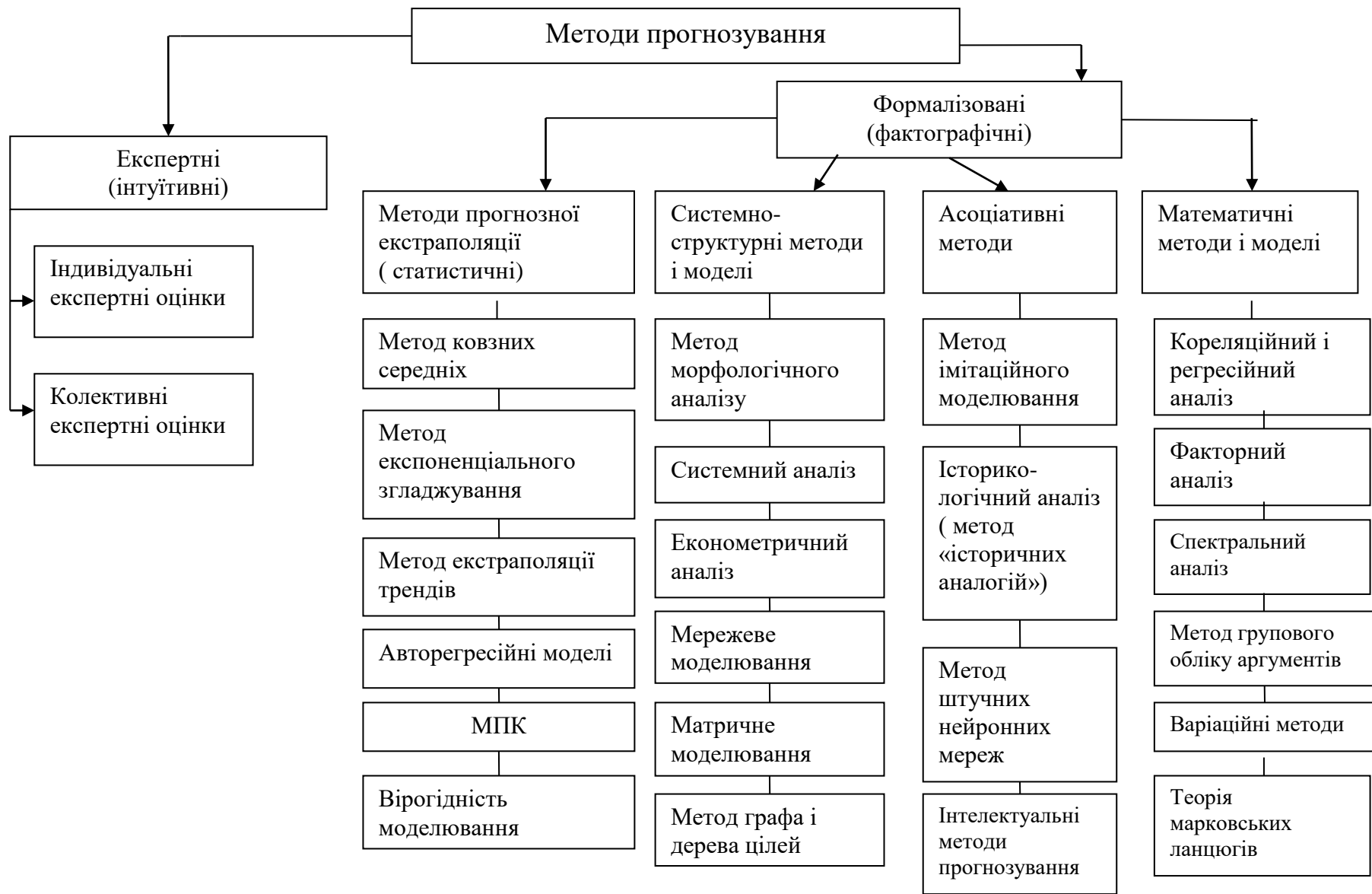


Рис. 1.3. Класифікація методів економічного прогнозування

На першому етапі, збір даних, передбачається отримання даних та перевірка їхньої достовірності. Цей етап є найсумнівнішою частиною всього процесу прогнозування і найважливішим для перевірки, оскільки наступні етапи з однаковим успіхом можуть виконуватися з використанням даних, що стосується проблеми, так і не відповідних їй. Він супроводжується значними труднощами у зв'язку з відсутністю повної інформації.

На другому етапі, редукція даних, дуже часто виникає ситуація, коли для виконання прогнозу, може бути зібрано як занадто багато даних, так і надто мало. Деякі дані можуть ніяк не стосуватися проблеми, що розглядається, будуть лише занижувати точність прогнозу. Інші, навпаки, можуть відповідати проблемі, але тільки в певний період.

На третьому етапі, побудова моделі, та її оцінка, відбувається підбір моделі прогнозу, яка найбільшою мірою відповідає особливостям зібраних даних у сенсі мінімізації помилок прогнозу.

Чим простішою буде модель, тим краще вона сприйматиметься керівництвом підприємства, яке буде відповідати за прийняті рішення, і вищою буде їхня довіра до отриманого прогнозу. Дуже часто потрібно віддавати перевагу не складному прогнозу, який даватиме дещо більшу точність, а більш простому та зрозумілому керівництву компанії. Коли вибраний метод схвалюється керівництвом, то і результати прогнозування використовуються ним активно.

На четвертому етапі, екстраполяція вибраної моделі, передбачає фактичне отримання необхідного прогнозу, оскільки необхідні дані вже є отриманими, і відповідна модель прогнозу є визначена. Дуже часто для перевірки отриманих результатів використовують дані за недавно минулі періоди, для яких досліджувані величини вже відомі.

На п'ятому етапі, оцінка отриманого прогнозу полягає в порівнянні обчислених величин. Для цього частина фактичних величин виключається із множини даних, які підлягають аналізу. Після того, як модель прогнозу, буде

підібрана, виконується прогноз на ці періоди і порівнюється із відомими досліджуваними значеннями [30].

Одержуючи будь-який прогноз, важливо знати його точність, тобто провести верифікацію прогнозу. Якщо для оцінки точності апроксимації існують цілком надійні критерії (середньоквадратичне відхилення, коефіцієнт кореляції, кореляційне відношення, критерії Фішера і Стьюдента, критерії регуляризації), то для прогнозних оцінок більш правомірні інші критерії, види верифікації (пряма, непряма, інверсна, консеквентна верифікації, верифікації повторним опитуванням, опонентом, урахуванням помилок, компетентним експертом) [31].

До методів прогнозування основних показників діяльності страхових компаній можна віднести: методи експертних оцінок; методи аналізу і прогнозування рядів динаміки; казуальні (причинно-наслідкові) методи.

Методи експертних оцінок ґрунтуються на суб'єктивному оцінюванні теперішнього стану і перспектив розвитку страхового ринку. Ці методи доцільно використовувати для кон'юнктурних оцінок, особливо у випадках, коли неможливо отримати безпосередню інформацію про явище чи процес.

Перевагою даного методу при використанні на страховому ринку є можливість прогнозувати якісні характеристики, наприклад, зміну соціально-політичного становища на ринку та ін. Однак основними недоліками експертних методів є можливий суб'єктивізм та обмеженість думок експертів.

Методи аналізу і прогнозування динамічних рядів пов'язані з економіко-математичним моделюванням економічних процесів і являють собою опис цих процесів за допомогою математичних формул, рівнянь і нерівностей. Для математико-статистичного моделювання попиту на страховому ринку найчастіше використовуються моделі двох типів: моделі, що описують взаємозв'язок між попитом і факторами, які його формують; моделі, які реалізують ідею екстраполяції ізольованих рядів попиту, серед основних класів моделей яких є трендові математико-статистичні моделі.

Факторні моделі попиту доцільно використовувати у тих випадках, коли передбачаються істотні відхилення майбутніх значень основних факторів формування попиту від основних тенденцій їх розвитку, що склалися у базисному періоді. Якщо ж очікується, що значення факторних ознак в прогнозованому періоді будуть відповідати попереднім тенденціям, прогнози попиту доцільно розраховувати за допомогою трендових моделей.

В основі казуальних методів знаходиться пошук чинників, що визначають поведінку прогнозного показника. Пошук цих факторів здійснюється за допомогою побудови моделей поведінки економічного об'єкта, а розбудована модель враховує розвиток взаємозалежних явищ і процесів [32].

Найважливішими показниками в фінансовому прогнозуванні є обсяг страхових платежів і підсумкові результативні показники – прибуток, рентабельність.

Показник величини страхових платежів покладений в основу всього процесу фінансового планування страхової компанії. Спираючись на нього, розробляють планове завдання за окремими видами страхування з урахуванням залучення потенційних страхувальників. Показник обсягу страхових платежів має синтетичний характер, тому при його плануванні застосовується обчислення середнього платежу, середньої страхової суми, кількості діючих договорів тощо.

Для складання фінансового плану особливе значення мають показники прибутку й доходу, темпи зростання яких та пропорції розподілу показують можливості розвитку страхової компанії.

У фінансовому плануванні використовуються окремо два, показники – доходу й прибутку, що належать безпосередньо до страхових операцій та інвестиційної діяльності.

При плануванні надходження страхових платежів необхідно враховувати специфіку використання основних видів договорів. Так, застосовуються типові договори, умови яких відповідають інтересам багатьох страхувальників і в яких проявляється дія закону великих чисел. Індивідуальні ж договори відображають

особливості конкретного клієнта, їм властиві спеціальні умови, встановлення індивідуальних тарифів тощо. За такими договорами планування проводиться окремо по кожному, з урахуванням конкретних особливостей діяльності страхувальника.

Планування надходження страхових платежів проводиться по кожному виду страхування окремо, тому що кожна страхова операція здійснюється з певним споживачем (тобто зорієнтована на конкретне страхове поле). Йдеться про властиві лише йому особливості впливу різних соціально-економічних факторів на обсяги страхових платежів. Можливе й планування також окремо по кожній групі майна.

Прогнозування страхових операцій – найважливіший елемент успішного розвитку страхових організацій в умовах ринкової економіки.

Базуючись на всебічному якісному аналізі досягнутого рівня результативних показників у минулому періоді та врахуванні суб'єктивних та об'єктивних факторів, які можуть спричинити помітні зміни в закономірностях розвитку страхової компанії, при вмілому застосуванні основних методів прогнозування та використанні комп'ютерних технологій страхові компанії мають можливість розробити економічно обґрунтовані оптимальні фінансові плани та скласти низку альтернативних програм на випадок можливих змін на ринку страхових послуг з причин, незалежних від страхових компаній.

Висновки за розділом 1

На основі дослідження сутність фінансової діяльності страховиків, специфіки фінансового планування та прогнозування в страхових компаніях можна зробити такі висновки.

1. Фінансова діяльність страховика є діяльністю, яка передбачає розробку та реалізацію управлінських рішень, пов'язаних із оптимальним формуванням страхових резервів із різноманітних джерел та забезпеченням їх ефективного вкладення у дозволені активи відповідно до визначених принципів

з метою забезпечення позитивних якісних та кількісних змін у складі та структурі власного та залученого капіталів.

2. В умовах кризових явищ в економіці державне регулювання набуває особливого значення, оскільки основним завдання державного регулювання є забезпечення розвитку національної системи страхування і здійснення контролю за страховим сектором.

3. Визначено специфіку фінансового аналізу страхової організації. Методика фінансового аналізу страхової організації передбачає аналіз за наступними напрямками: майнового й фінансового потенціалу страховика; абсолютних і відносних показників фінансової стабільності страховика; фінансового результату як загального підсумку діяльності, так і оцінка ефективності страхових, інвестиційних і фінансових операцій.

4. Першочерговими заходами у напрямі поліпшення усієї системи фінансового управління має стати послідовний комплексний підхід до процедури управління, основою якої є планування та прогнозування. Основне завдання фінансового планування в страховій компанії – спрогнозувати такий рух фінансів, який забезпечить сталий розвиток компанії у відповідності до цілей діяльності страхової компанії.

5. Прогнозування є невід'ємною частиною процесу планування і представляє собою ймовірнісну оцінку майбутнього стану страхової організації, засновану на статистичних даних минулого і теперішнього рівнів.

6. До методів прогнозування основних показників діяльності страхових компаній можна віднести: методи експертних оцінок; методи аналізу і прогнозування рядів динаміки; казуальні (причинно-наслідкові) методи.

7. Найважливішими показниками в фінансовому прогнозуванні страхових компаній є обсяг страхових платежів, страхових виплат, страхові резерви, власний капітал, активи і підсумкові результативні показники – прибуток, рентабельність.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТРАХОВОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

АТ «СК «КРАЇНА»

2.1. Коротка характеристика АТ «СК «Країна». Місце АТ «СК «Країна» на страховому ринку України за даними журналу «Insurance Top»

Повне найменування – Акціонерне товариство «Страхова компанія «Країна». Скорочене найменування – АТ «СК «Країна» [33].

Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України (код ЄДРПОУ) – 20842474.

Товариство за типом є акціонерним товариством. Товариство є юридичною особою, що створене відповідно до чинного законодавства України без обмеження строку діяльності, має самостійний баланс, круглу печатку та штампи із своїм найменуванням, фірмові бланки, знаки для товарів та послуг, та інші засоби візуальної ідентифікації товариства, має право відкривати поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах.

Товариство є фінансовою установою відповідно до законодавства України. Товариство в своїй діяльності керується чинним законодавством України та Статутом товариства, який розроблено відповідно до положень Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Законів України «Про акціонерні товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про страхування», «Про зовнішньоекономічну діяльність» та інших нормативно-правових актів.

АТ «СК «Країна» створене для здійснення підприємницької діяльності у сфері страхування з метою отримання прибутку [33].

Предметом діяльності є проведення страхування, перестрахування і здійснення фінансової діяльності, пов'язаної з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

Призначення АТ «СК «Країна» – професійно цілодобово забезпечувати страхуванням впевненість клієнтів, створюючи безперервний ріст вартості бізнесу для акціонерів і почуття причетності для співробітників.

Статутний капітал утворюється з вартості вкладів акціонерів, внесених внаслідок придбання ними акцій. Статутний капітал товариства повинен бути сплачений виключно в грошовій формі. Дозволяється формування статутного капіталу товариства цінними паперами, що випускаються державою, за їх номінальною вартістю, але не більше 25% загального розміру статутного капіталу [33].

Станом на 31.12.2020 р. статутний капітал АТ «СК «Країна» становить 84 985 200,00 грн., (вісімдесят чотири мільйони дев'ятсот вісімдесят п'ять тисяч двісті грн. 00 коп.) гривень, який розподілений на 65 880 000 (шістдесят п'ять мільйонів вісімсот вісімдесят тисяч) штук простих іменних акцій, номінальною вартістю однієї акції 1,29 (одна гривня 29 копійок) гривні [34].

АТ «СК «Країна» здійснює свою діяльність відповідно до отриманих ліцензій (чинних) на здійснення добровільних та обов'язкових видів страхування, виданих Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України / Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

АТ «СК «Країна» має 35 відокремлених підрозділів.

Середньооблікова чисельність працівників 327 чоловік [34].

Рейтинговий комітет РА «Експерт-Рейтинг» прийняв рішення оновити рейтинг фінансової стійкості страховика /кредитний рейтинг/ АТ «СК «Країна» на рівні uaAA+ за національною шкалою. Страховик з рівнем рейтингу uaAA+ характеризується дуже високою фінансовою стійкістю в порівнянні з іншими українськими страховими компаніями. Оновлюючи рейтинг, Агентство керувалося результатами аналізу діяльності страховика за перше півріччя 2018 року, що показав хороший запас капіталу, достатню ліквідність, зростання ділової активності та поліпшення фінансових результатів страховика [35].

«Insurance Top» - єдиний відкрите джерело інформації на ринку страхування, що базується на офіційній статистиці страхових компаній і щоквартально публікує підсумки роботи ризикових і лайфових страховиків України [36].

АТ «СК «Країна» у рейтингу страхових компаній за розміром страхових премій за 2019 рік зайняла 18 місце (табл. 2.1) [36].

Таблиця 2.1

Розміри страхових премій за 2017-2019 рр.

№	Страхові компанії	2017 рік, тис.грн.	2018 рік, тис.грн.	2019 рік, тис.грн.	Темп приросту, %	
					2018р./2017р.	2019р./2018р.
1	ARX	1 678 704	1 891 481	2 299 419	12,67	21,56
2	УНІКА	1 702 912	2 041 616	2 152 170	19,88	5,41
3	ТАС СГ	1 023 863	1 387 745	1 815 100	35,54	30,79
...	...					
18	АЛЪЯНС	616 324	646 362	621 613	4,87	-3,83
19	ПЕРША	430 228	512 035	513 842	19,01	0,35
18	КРАЇНА	306 572	314 033	431 018	2,43	37,25

З даних табл. 2.1 бачимо, що в АТ «СК «Країне» розмір страхових премій в 2018 році в порівнянні з 2017 роком зріс на 2,43%, а в 2019 році в порівнянні з 2018 роком страхові премії збільшились на 37,25%.

АТ «СК «Країна» у рейтингу страхових компаній за розміром страхових виплат за 2019 рік зайняла 14 місце (табл. 2.2.) [36].

Таблиця 2.2

Розміри страхових виплат за 2017-2019 рр.

№	Страхові компанії	2017 р., тис.грн.	2018 р., тис.грн.	2019 р., тис.грн.	Темп приросту, %	
					2018р./2017р.	2019р./2018р.
1	УНІКА	617 101	1711 652	1688 947	177,37	-1,32
2	ARX	817 672	887 540	989 846	8,54	11,52
3	ТАС СГ	371 336,8	545 449	726 963	46,88	33,27
...	...					
12	ВУСО	158 823	197 435	294 653	24,31	49,24
13	ПЕРША	138 641	186 393	219 770	34,44	17,91
14	КРАЇНА	156 702	166 854	211 967	6,47	27,03

З даних таблиці 2.2 бачимо, що в 2018 році в порівнянні з 2017 роком страхові виплати СК «Країна» збільшились на 6,47%, а в 2019 році в порівнянні з 2018 роком збільшились на 27,03%.

АТ «СК «Країна» у рейтингу страхових компаній за розміром власного капіталу за 2019 рік зайняла 31 місце (табл. 2.3) [36].

Таблиця 2.3

Розміри власного капіталу за 2017-2019 рр.

№	Страхові компанії	2017 р., тис.грн.	2018 р., тис.грн.	2019 р., тис.грн.	Темп приросту, %	
					2018р./2017р.	2019/2018
1	АЛЬЯНС	1 317 786	1 415 280	1 436 543	7,39	1,50
2	ІНГО УКРАЇНА	640 996,4	639 855	647 012	-0,17	1,12
3	ТАС СГ	450 208,1	450 732	610 931	0,12	35,54
	...					
27	ALLIANZ УКРАЇНА	80 522	100 371	116 327	24,65	15,89
28	БУСИН	102 608,1	108 347	113 864	5,59	5,09
31	КРАЇНА	114 778	109 957	111 708	-4,2	1,59

З даних таблиці 2.3 бачимо, що в 2018 році в порівнянні з 2017 роком власний капітал СК «Країни» зменшився на 4,2%, а в 2019 році в порівнянні з 2018 роком зріс на 1,59%.

АТ «СК «Країна» у рейтингу страхових компаній за розміром страхових резервів за 2019 рік зайняла 25 місце (табл. 2.4) [36].

Таблиця 2.4

Розміри страхових резервів за 2017-2019 рр.

№	Страхові компанії	2017 р., тис.грн.	2018 р., тис.грн.	2019 р., тис.грн.	Темп приросту, %	
					2018р./2017р.	2019р./2018р.
1	PZU Україна	825 585	1 269 395	1 618 828	53,76	27,52
2	УНІКА	889 104	1 780 279	1 602 357	100,23	-9,99
3	ТАС СГ	661 799	1 078 640	1 380 602	62,98	27,99
	...					
23	ГАРДИАН	-	44 114	148 072	-	235,65
24	БУСИН	120 330	110 473	127 950	-8,19	15,82
25	КРАЇНА	111 374	106 480	125 316	-4,39	17,68

З даних таблиці 2.4 бачимо, що в 2018 році в порівнянні з 2017 роком страхові резерви зменшились на 4,39%, а в 2019 році в порівнянні з 2018 роком страхові резерви збільшились на 17,68%.

Рейтинг засвідчує що з кожним роком АТ «СК «Країна» підвищує свій рейтинг серед страхових компаній України за всіма показниками, які показані в рейтингу.

2.2. Аналіз фінансової звітності АТ «СК «Країна»

Для аналізу структури та динаміки економічних показників діяльності АТ «СК «Країна» необхідна інформація отримана з балансу (Додаток А).

Горизонтальний аналіз полягає в побудові аналітичних таблиць, у яких абсолютні балансові показники доповнюються відносними темпами їх зміни. При проведенні горизонтального аналізу розраховують базисні темпи росту показників за ряд років (суміжних періодів), що дозволяє аналізувати зміну окремих балансових статей, а також прогнозувати їх значення [37].

У ході вертикального аналізу проводять аналітичні процедури розрахунку відносних показників, що дозволяють визначити питому вагу кожної статті балансу в загальному його результаті. Розраховані динамічні ряди показників дозволяють простежити за структурними змінами та їх джерел покриття і прогнозувати їх зміну. Горизонтальний і вертикальний методи аналізу взаємодоповнюють один одного, тому для проведення аналізу будують аналітичні таблиці з інформацією, що характеризує як структуру балансу, так і динаміку його окремих показників [37].

Горизонтальний аналіз балансу АТ «СК «Країна» наведено в таблиці 2.5, а вертикальний аналіз балансу в таблиці 2.6.

Горизонтальний аналіз балансу показав, що валюта балансу у 2019 році в порівнянні з 2018 роком збільшилась на 22349 тис. грн., тобто на 9,85 %. В активах це пов'язано зі збільшенням необоротних активів на 12172 тис. грн. і оборотних активів на 10177 тис. грн.. А в пасивах це пов'язано зі збільшенням власного капіталу на 1751 тис. грн., страхових резервів на 18 836 тис. грн. та поточних зобов'язань на 1744 тис. грн.

Таблиця 2.5

Горизонтальний аналіз балансу АТ «СК «Країна»

Актив	2018 рік, тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
				абсолютне, тис.грн	відносне, %	абсолютне, тис.грн	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	355	355	355	0	0	0	0
Основні засоби	20718	29977	78009	9259	44,69	48032	160,22
Довгострокові фінансові інвестиції	17703	0	0	-17703	-100	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	12652	0	0	12652	100
Відстрочені аквізиційні витрати	11818	21479	21862	9661	81,74	383	1,78
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	15618	26573	36520	10955	70,14	9947	37,43
Інші оборотні активи	0	0	13531	0	0	13531	100
Усього за розділом I	66212	78384	162929	12172	18,38	84545	107,86
II. Оборотні активи							
Запаси	518	454	600	-64	-12,35	146	32,15
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи	6404	7139	10136	735	11,47	2997	41,98
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	7225	13127	11959	5902	81,68	-1168	-8,89
з бюджетом	12	22	202	10	83,33	180	818,18
з нарахованих доходів	1868	2547	1452	679	36,34	-1095	-42,99
Інша поточна дебіторська заборгованість	18541	24809	6469	6268	33,81	-18340	-73,92
Поточні фінансові інвестиції	47048	68670	28595	21622	45,95	-40075	-58,35
Гроші та їх еквіваленти	74278	48304	85879	-25975	-34,96	37575	77,78
Частка перестраховика у страхових резервах	4730	5729	3829	999	21,12	-1900	-33,16
Усього за розділом II	160624	170801	149121	10177	6,33	-21680	-12,69
Баланс	226836	249185	312050	22349	9,85	62865	25,22

Продовження табл. 2.5

Пасив	2018 рік, тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
				абсолютне, тис.грн	відносне, %	абсолютне, тис.грн	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	84 985	84985	84985	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	16534	17284	43085	750	4,53	25801	149,27
Резервний капітал	5351	8438	9439	3087	57,69	1001	11,86
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3087	1001	12095	-2086	-67,57	11094	1108,29
Усього за розділом I	109957	111708	149604	1751	1,59	37896	33,92
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	7420	0	0	7429	100
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	540	558	768	18	3,33	210	37,63
Страхові резерви	106480	125316	137518	18836	17,68	12202	9,73
Усього за розділом II	107020	125874	145706	18854	17,62	19832	15,75
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	0	0	7715	0	0	7715	100
товари, роботи, послуги	426	607	368	181	42,48	-239	-39,37
розрахунками з бюджетом	1941	946	1621	-995	-51,26	675	71,35
розрахунками зі страхування	61	115	15	54	88,52	-100	-86,95
розрахунками з оплати праці	331	474	0	143	43,2	-474	-100
одержаними авансами	1347	3331	3227	1984	147,29	-104	-3,12
страховою діяльністю	4413	3734	2031	-679	-15,38	-1703	-45,61
Інші поточні зобов'язання	1340	2396	1763	1056	78,81	-633	-26,42
Усього за розділом III	9859	11603	16740	1744	17,68	5137	44,27
Баланс	226836	249185	312050	22349	9,85	62865	25,22

Таблиця 2.6

Вертикальний аналіз балансу АТ «СК «Країна»

Актив	2018 рік, тис.грн	Питома вага, %	2019 рік, тис.грн	Питома вага, %	2020 рік, тис.грн	Питома вага, %	Відхилення	
							2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи	355	0,15	355	0,14	355	0,11	-0,01	-0,03
Основні засоби	20718	9,13	29977	12,03	78009	24,99	2,9	12,96
Довгострокові фінансові інвестиції	17703	7,8	0	0	0	0	-7,8	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	0	0	12652	4,05	0	4,05
Відстрочені аквізиційні витрати	11818	5,21	21479	8,62	21862	7,01	3,41	-1,61
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	15618	6,88	26573	10,66	36520	11,7	3,78	1,04
Інші оборотні активи	0	0	0	0	13531	4,33	0	4,33
Усього за розділом I	66212	29,19	78384	31,46	162929	52,21	2,26	20,76
II. Оборотні активи								
Запаси	518	0,23	454	0,18	600	0,19	-0,05	0,01
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	6404	2,82	7139	2,86	10136	3,25	0,04	0,39
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	7225	3,18	13127	5,27	11959	3,83	2,09	-1,44
з бюджетом	12	0,005	22	0,008	202	0,06	0,003	0,052
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1868	0,82	2547	1,02	1452	0,46	0,2	-0,56
Інша поточна дебіторська заборгованість	18541	8,17	24809	9,96	6469	2,07	1,79	-7,89
Поточні фінансові інвестиції	47048	20,74	68670	27,56	28595	9,16	6,82	-18,4
Гроші та їх еквіваленти	74278	32,74	48304	19,38	85879	27,52	-13,36	8,14
Частка перестраховика у страхових резервах	4730	2,08	5729	2,29	3829	1,23	0,21	-1,06
Усього за розділом II	160624	70,81	170801	68,54	149121	47,79	-2,27	-20,75
Баланс	226836	100,00	249185	100,00	312050	100,00	0	0

Продовження табл. 2.6

Пасив	2018 рік, тис.грн	Питома вага, %	2019 рік, тис.грн	Питома вага, %	2020 рік, тис.грн	Питома вага, %	Відхилення	
							2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	84 985	37,46	84985	34,10	84985	27,23	-3,36	-6,87
Капітал у дооцінках	16534	7,29	17284	6,94	43085	13,81	-0,35	6,87
Резервний капітал	5351	2,36	8438	3,39	9439	3,02	1,03	-0,37
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3087	1,36	1001	0,40	12095	3,87	-0,96	3,47
Усього за розділом I	109957	48,47	111708	44,83	149604	47,94	-3,64	3,11
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	7420	2,37	0	2,37
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	540	0,24	558	0,22	768	0,25	-0,02	0,03
Страхові резерви	106480	46,94	125316	50,29	137518	44,07	3,35	-6,22
Усього за розділом II	107020	47,18	125874	50,51	145706	46,69	3,33	-3,82
III. Поточні зобов'язання і забезпечення								
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	0	0	0	0	7715	2,47	0	2,47
розрахунками з бюджетом	426	0,19	607	0,24	368	0,12	0,43	-0,12
розрахунками зі страхування	1941	0,85	946	0,38	1621	0,52	-0,47	0,14
розрахунками з оплати праці	61	0,03	115	0,04	15	0,005	0,01	-0,035
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	331	0,14	474	0,19	0	0	0,05	-0,19
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1347	0,59	3331	1,34	3227	1,00	0,75	-0,34
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	4413	1,94	3734	1,49	2031	0,65	-0,45	-0,84
Інші поточні зобов'язання	1340	0,59	2396	0,96	1763	0,56	0,37	-0,4
Усього за розділом III	9859	4,34	11603	4,65	16740	5,36	0,31	0,71
Баланс	226836	100,00	249185	100,00	312050	100,00	0,00	0,00

В 2020 році валюта балансу збільшилась на 62865 тис. грн. за рахунок зростання в активах балансу необоротних активів на 84545 тис. грн., при зменшенні розміру оборотних активів на 21680 тис. грн. А в пасиві балансу за рахунок збільшення власного капіталу на 37896 тис. грн., страхових резервів 12202 тис.грн. та поточних зобов'язань на 5137 тис. грн.

З вертикального аналізу балансу бачимо, що в структурі активів в 2020 році найбільшу питому вагу складають необоротні активи, тобто 52,21%, а оборотні активи складають 47,79%. Збільшення необоротних активів пов'язано зі збільшення основних засобів на 12,96% і інших оборотних активів на 4,33%, а зменшення оборотних активів пов'язано зі зменшенням поточних фінансових інвестицій на 18,4% і іншої поточної дебіторської заборгованості на 7,89%.

А в структурі пасивів найбільшу питому вагу складають власний капітал – 47,94% і страхові резерви – 46,69%. Збільшення власного капіталу пов'язано зі збільшенням капіталу у дооцінках на 6,87%.

Звіт про фінансові результати – це звіт про доходи, витрати і фінансові результати підприємства [38] (Додаток А).

Призначення звіту про фінансові результати полягає у визначенні чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Таким чином, процес розрахунку прибутку (збитку) звітного періоду може бути поділений на такі кроки [38]:

1. Визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції;
2. Розрахунок валового прибутку (збитку);
3. Визначення фінансового результату – прибутку (збитку) – від операційної діяльності;
4. Розрахунок прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування;
5. Визначення прибутку (збитку) від звичайної діяльності;
6. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду.

Горизонтальний аналіз звіту про фінансові результати АТ «СК «Країна» наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Горизонтальний аналіз звіту про фінансові результати АТ «СК «Країна»

Стаття	2018 рік, тис грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2020/2019	
				абсолютне, тис.грн	відносне, %	абсолютне, тис.грн	відносне, %
Чистий дохід від реалізації	289177	406234	530967	117057	40,47	124733	30,70
Собівартість реалізованої продукції	74024	78298	90867	4274	5,77	12569	16,05
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	166854	211967	271241	45113	27,04	59274	27,96
Валовий:							
прибуток	48299	115969	168859	67670	140,11	52890	45,61
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	23100	-6364	-7529	-29464	-72,45	-1165	-18,3
Інші операційні доходи	13760	20882	26419	7122	51,75	5537	26,51
Адміністративні витрати	7277	10102	11747	2825	38,82	1645	16,28
Витрати на збут	64860	90932	134280	26072	40,19	43348	47,67
Інші операційні витрати	4843	7919	8008	3076	63,51	89	1,12
Фінансовий результат від операційної діяльності:							
Прибуток	8179	21534	33714	13355	163,28	12180	56,56
Інші фінансові доходи	9862	13435	12749	3573	36,23	-686	-5,11
Інші доходи	20111	78263	64129	58152	289,15	-14134	-18,06
Фінансові витрати	0	0	2583	-	-	2583	100,0
Інші витрати	28961	104479	81069	75518	260,75	-23410	-22,41
Фінансовий результат до оподаткування:							
Прибуток	9191	8753	26940	-438	-4,76	18187	207,78
Витрати з податку на прибуток	6823	8285	14845	1462	21,43	6560	79,18
Чистий фінансовий результат:							
Прибуток	2368	468	12095	-1900	-80,23	11627	2484,4

Горизонтальний аналіз звіту про фінансові результати показав, що чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 117057 тис. грн., тобто на 40,47% в 2019 році в порівнянні з 2018 роком, а в 2020 році збільшився на 124733 тис. грн. (на 30,7%) в порівнянні з 2019 роком.

Валовий прибуток збільшився на 67670 тис. грн., тобто на 140,11% в 2019 році в порівнянні з 2018 роком, а в 2020 році збільшився на 52890 тис. грн., (на 45,61%) в порівнянні з 2020 роком. Збільшення валового прибутку в 2020 році пов'язано зі збільшенням чистого доходу на 124733 тис. грн., тобто на 30,7%.

Фінансовий результат від операційної діяльності в кожному періоді збільшує своє значення: в 2019 році на 163,28%, в порівнянні з 2018 роком, а в 2020 році на 56,56% в порівнянні з 2019 роком. Це пов'язано зі збільшенням інших операційних доходів в 2020 році на 5537 тис. грн., тобто на 26,51%.

Аналізуючи фінансовий результат до оподаткування бачимо, що в 2020 році було різке збільшення прибутку на суму 18187 тис. грн.

Чистий фінансовий результат показав, що на протязі 2018-2020 рр. компанія мала чистий прибуток. Але найбільший його розмір було отримано в 2020 році – 12095 тис.грн, що на 11627 тис.грн більше ніж 2019 році.

Основними показниками фінансових результатів виступають показники рентабельності.

Рентабельність страхових операцій – показник рівня прибутковості страхових операцій, визначається як відношення суми прибутку до загальної суми страхових платежів у відсотках [39].

Розрахуємо рентабельність страхових операцій на 2020 рік.

Рентабельність страхових операцій = $12095/550500 * 100 = 2,19\%$

Показник рівня рентабельності страхових операцій не повинен бути високим. Це обумовлюється, перш за все, тим, що в цьому випадку ціна на страхові послуги завишаються, а попит на неї з боку страхувальників зменшується. Якщо показники рентабельності будуть низькими, то це може призвести до зниження можливості самоокупності витрат на страхування у страховиків.

Рентабельність активів обчислюється на основі порівняння чистого прибутку до середньорічної вартості активів [39].

Розрахуємо рентабельність активів на 2020 рік.

$$\text{Рентабельність активів} = 12095 / (249185 + 312050) / 2 * 100 = 4,31\%$$

Рентабельність власного капіталу визначається як відношення чистого прибутку до середньорічної суми власного капіталу [39].

Розрахуємо рентабельність власного капіталу на 2020 рік.

$$\begin{aligned} \text{Рентабельність власного капіталу} &= 12095 / (111708 + 149604) / 2 * 100 = \\ &= 9,25\% \end{aligned}$$

Рентабельність власного капіталу в 2020 році склала 9,25%, тобто кожна залучена гривня власних коштів дозволила отримати 9,25 копійки чистого прибутку.

Розрахунок показників рентабельності за 2018-2020 роки зведемо в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Показники рентабельності АТ «СК «Країна» за 2018-2020 рр., %

Показник	2018 рік, тис.грн.	2019 рік, тис.грн.	2020 рік, тис.грн.
Рентабельність страхових операцій	7,54	0,11	2,19
Рентабельність активів	1,01	0,19	4,31
Рентабельність власного капіталу	2,11	0,42	9,25

Як бачимо з табл. 2.8. показники рентабельності страхової компанії збільшились в 2020 році. Рентабельність страхових операцій АТ «СК «Країна» в 2018-2020 рр. позитивна. Так якщо в 2019 році компанія отримувала 0,11 копійок прибутку з 1 грн. страхової премії, то в 2020 році вже 2,19 копійок прибутку. Рентабельність активів в 2020 році збільшилась в порівнянні з 2019 роком і склала 4,31%. Це говорить про покращення використання активів підприємства. Тобто, якщо в 2019 році на 1 грн. активів припадало 0,19 копійок чистого прибутку, то в 2020 році на 1 грн. активів припадало 4,31 копійок чистого прибутку.

2.3. Аналіз стану фінансових ресурсів АТ «СК «Країна»

Формування фінансових ресурсів у страхових організаціях відбувається під час створення статутного фонду, а також у процесі розподілу грошових надходжень у результаті повернення авансових коштів в основні та оборотні кошти, використання доходів на формування резервного фонду, фонду споживання і фонду накопичення. При цьому основними джерелами формування фінансових ресурсів страхових компаній є залучені кошти [40].

Джерела формування фінансових ресурсів страхової компанії складаються з трьох основних частин – власного, залученого та позиченого капіталу (Додаток А).

Власний капітал утворює фінансову основу розвитку страхової компанії.

Власний капітал страхової компанії відображається у пасиві балансу у Розділі I «Власний капітал». Він утворює фінансову основу розвитку страхової компанії і передбачає такі елементи: статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток та резерви.

Аналіз динаміки власного капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020 рр. розраховано в табл. 2.9 [41].

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки власного капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр.

	2018 рік, тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн	Темп приросту %,	
				2019/2018	2020/2019
Зареєстрований капітал	84 985	84985	84985	0	0
Капітал у дооцінках	16534	17284	43085	4,53	149,27
Резервний капітал	5351	8438	9439	57,69	11,86
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3087	1001	12095	-67,57	1108,29
Усього власного капіталу	109957	111708	149604	1,59	33,92

З таблиці 2.9 бачимо, що власний капітал в 2019 році зріс на 33,92% це спричинено збільшенням капіталу у дооцінках на 149,27% та стрімким зростанням нерозподіленого прибутку на 1109,29%. Статутний капітал за період 2018-2020рр. залишився незмінним. Резервний капітал в 2019 році в

порівнянні з 2018 роком зріс на 57,69%, а в 2019 році збільшився лише на 11,86%.

Динаміка власного капіталу за період 2018-2020 рр. зображено на рис. 2.1.

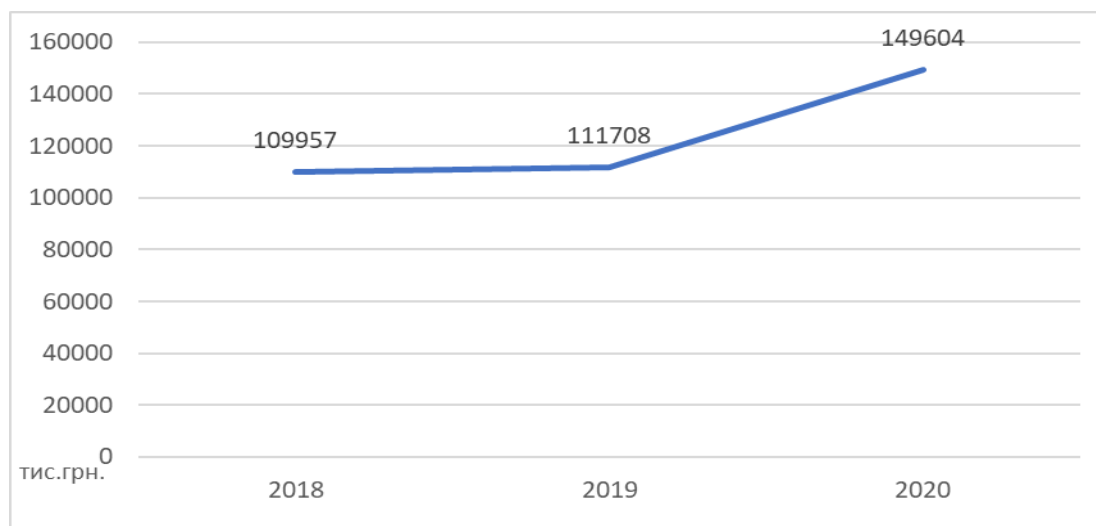


Рис. 2.1. Динаміка власного капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020 рр.

Залучений капітал страховика відображається в Пасиві балансу у Розділі II «Довгострокові зобов'язання і забезпеченням». До складу залученого капіталу входять: страхові резерви, довгострокові забезпечення, цільове фінансування (Додаток А).

Аналіз динаміки залученого капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020 рр. розраховано в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз динаміки залученого капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020 рр.

	2018 рік, тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн	Темп приросту %,	
				2019/2018	2020/2019
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	7420	0	100
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	540	558	768	3,33	37,63
Страхові резерви	106480	125316	137518	17,68	9,73
Усього залученого капіталу	107020	125874	145706	17,62	15,75

З табл. 2.10. бачимо, що в 2019 році залучений капітал збільшився на 15,75 % за рахунок збільшення страхових резерві на 9,73% та збільшення

довгострокових забезпечень на 37,63% та інших довгострокових зобов'язань на 100%.

Динаміка залученого капіталу за період 2018-2020рр. зображено на рис. 2.2.

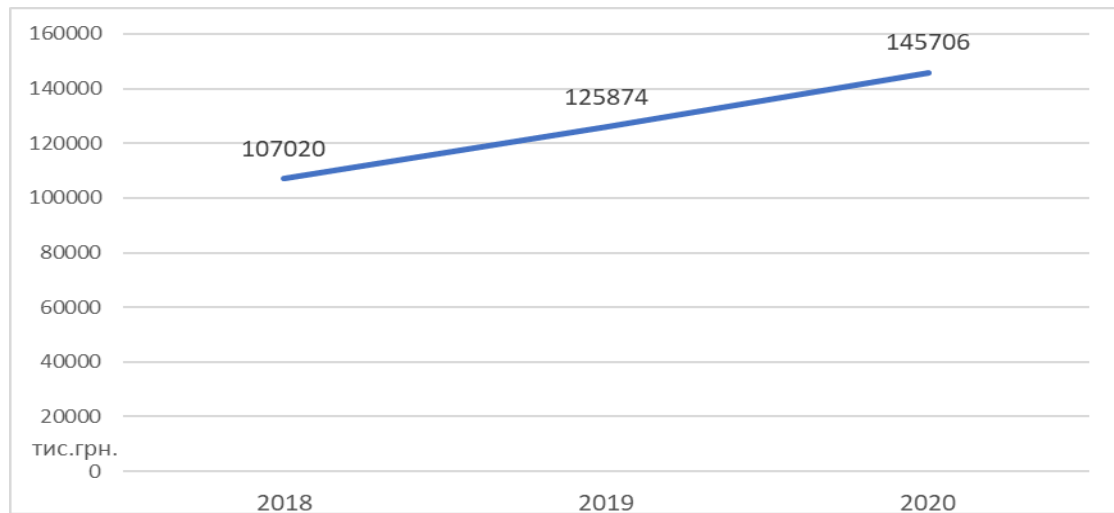


Рис. 2.2. Динаміка залученого капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр.

Страхові резерви, сформовані за рахунок залучених коштів, мають винятково цільове призначення: вони протистоять зобов'язанням з відшкодування збитків і втілюють ту частку ресурсів страхової компанії, яка за звичайних умов діяльності достатня для сплати страхового відшкодування за усіма укладеними договорами страхування. Страхові резерви мають абсолютний зв'язок з особливостями проведення тих чи інших видів страхування. На практиці величина страхових резервів показує обсяг зобов'язань страхової компанії на звітну дату [42].

Позичений капітал страхової компанії відображається у пасиві балансу: Розділі II «Довгострокові зобов'язання і забезпеченням», Розділі III «Поточні зобов'язання і забезпечення». До його складу входять такі елементи: довго- і короткострокові кредити банку, кредиторська заборгованість, доходи майбутніх періодів.

Аналіз динаміки позиченого капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр. розраховано в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз динаміки позиченого капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр.

	2018 рік, тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн	Темп приросту %,	
				2019р./2018р.	2020р./2019р.
Кредиторська заборгованість	8519	9207	14977	8,08	62,67
Інші поточні зобов'язання	1340	2396	1763	78,81	-26,42
Усього позиченого капіталу	9859	11603	16740	17,68	44,27

З таблиці 2.11 бачимо, що позичений капітал у 2020 році збільшився на 44,27%, тобто на 5 137 тис.грн., за рахунок збільшення кредиторської заборгованості на 62,67%, тобто на 5 770 тис.грн.

Кількісний і якісний стан фінансових ресурсів впливає на таку важливу фінансову характеристику страхової компанії, як її платоспроможність. У загальному розумінні платоспроможність страховика – це можливість покриття його зобов'язань перед страхувальниками, різного роду кредиторами і податковими органами [42].

Динаміка позиченого капіталу за період 2018-2020рр. зображено на рис. 2.3.

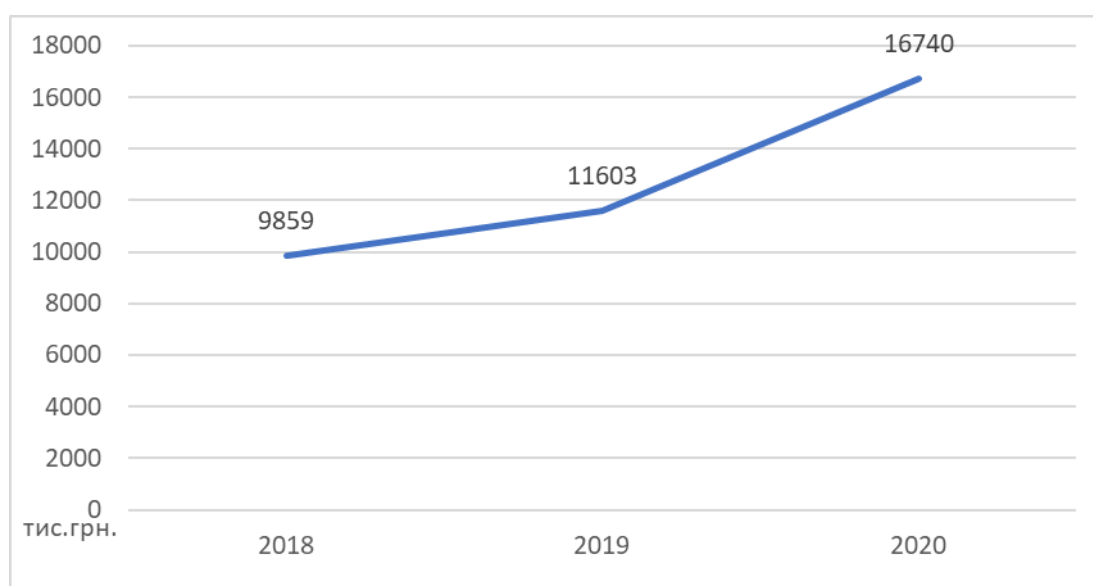


Рис. 2.3. Динаміка позиченого капіталу АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр.

2.4. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії. Аналіз тестів раннього попередження АТ «СК «Країна»

Діяльність страхових компаній сприяє формуванню розвиненого фінансового ринку, водночас зменшуючи рівень його ризикованості. Це активізує діяльність суб'єктів фінансового ринку, сприяє зростанню рівня страхового захисту населення і підприємців, забезпечує мобілізацію фінансових ресурсів для інвестиційних потреб.

Аналіз функціонування страхової компанії здійснюється на основі відповідних показників, які характеризують різні сторони діяльності страховика, можуть бути надійним інструментом управління.

Оцінку ліквідності страхової компанії виконують за допомогою системи фінансових показників, які дозволяють порівняти вартість поточних активів з різним ступенем ліквідності, із сумою поточних зобов'язань [43].

Загальний коефіцієнт ліквідності (коефіцієнт покриття, коефіцієнт поточної ліквідності) дає загальну оцінку платоспроможності підприємства і виходячи зі статей балансу за ознакою його ліквідності, розраховується за формулою [44] :

$$K_{з.л.} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання} + \text{Страхові резерви}} \quad (2.1)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності – цей коефіцієнт за змістом аналогічний коефіцієнту покриття, але даний показник розраховується для окремих оборотних активів, коли з розрахунку виключено найменш ліквідну їх частину – запаси [45]. Обчислюється за формулою:

$$K_{ш.л.} = \frac{(\text{Сума оборотних активів} - \text{Сума запасів})}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2.2)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності - співвідношення найбільш ліквідної частини активів і поточних (короткострокових) зобов'язань, розраховується за формулою [45]:

$$K_{a.l.} = K_{a.l.} = \frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти} + \text{Поточні фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2.3)$$

Розрахунок коефіцієнтів ліквідності АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр. наведено в табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Коефіцієнти ліквідності АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр.

	Нормативне значення	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Коефіцієнт загальної ліквідності	> 1	1,44	1,30	0,99
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>1	16,23	14,68	8,87
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2-0,3	12,3	10,08	6,83

Коефіцієнт загальної ліквідності показує достатність ресурсів страховика, які можуть бути використані для погашення поточних зобов'язань та виконання зобов'язань перед страхувальниками. В 2020 році коефіцієнт загальної ліквідності менше нормативного значення. Це пов'язано зі зменшенням розміру оборотних активів в 2020 році на 21680 тис.грн.

З табл. 2.12. бачимо, що коефіцієнт швидкої ліквідності набагато перевищує нормативне значення. Це вказує на те, що у СК достатньо засобів для погашення короткострокових зобов'язань.

Останнім було розраховано коефіцієнт абсолютної ліквідності, що показує, яку частку зобов'язань страховик має можливість погасити негайно, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості чи реалізації інших активів.

Протягом аналізованого періоду значення коефіцієнту значно перевищувало нормативне, хоча і знизилось у 2020 році в порівнянні з 2019 роком. Однак, таке високе значення показника свідчить про велику частку грошових коштів у структурі оборотних активів. Це, з однієї сторони, демонструє наявність великого запасу найбільш ліквідних активів для здійснення страхових виплат і свідчить про їх позитивний вплив на підтримання фінансової стійкості, проте, з іншої сторони, таке високе значення

показника може демонструвати не досить ефективну політику управління активами.

Умовою платоспроможності страховика відповідно до чинного законодавства є перевищення фактичного запасу платоспроможності над його нормативним запасом. Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи) страховика визначається вирахуванням із загальної суми активів страховика суми нематеріальних активів і загальної суми зобов'язань, у тому числі страхових. Страхові зобов'язання приймаються рівними обсягам страхових резервів, які страховик зобов'язаний формувати [16].

Фактичний запас платоспроможності розраховується за формулою:

$$\text{ФЗП} = A - \text{НМА} - Z \quad (2.4)$$

де ФЗП – фактичний запас платоспроможності;

A – активи;

НМА – нематеріальні активи;

Z – запаси.

Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, на будь-яку дату дорівнює більшій з визначених величин, а саме [16]:

перша – розраховується шляхом множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18. При цьому сума страхових премій зменшується на 50% страхових премій, належних перестраховикам, обчислюється за формулою:

$$\text{НЗП}_1 = 0,18 \times (\text{СП} - 0,5 \times \text{СПП}), \quad (2.5)$$

де НЗП₁ - перший норматив платоспроможності;

СП – страхові премії;

СПП – страхові премії, належні перестраховикам;

друга – розраховується шляхом множення суми страхових виплат (СВ) за попередні 12 місяців на 0,26. При цьому сума страхових виплат зменшується на

50 % виплат, що компенсуються перестраховиками (СВП), розраховується за формулою:

$$\text{НЗП}_2 = 0,26 \times (\text{СВ} - 0,5 \times \text{СВП}), \quad (2.6)$$

де НЗП₂ - перший норматив платоспроможності;

СВ – страхові виплати;

СВП – страхові виплати, що компенсуються перестраховиками.

Проаналізуємо показники платоспроможності АТ «СК «Країна», за 2018-2020 роки її діяльності (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Показники платоспроможності АТ «СК «Країна» за 2018-2020рр.

Показник	2018 рік тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн
Нормативна платоспроможність			
Страхові премії	289 177	406 234	530 967
Страхові премії, належні перестраховикам	10 603	13 311	12 960
НЗП 1	51 097,59	71 924,13	94 407,66
Страхові виплати	166 854	211 967	271 241
Страхові виплати, що компенсуються перестраховиками	1 695	7459	7433
НЗП2	43 161,69	54 141,75	69 556,37
Фактична платоспроможність			
Загальна сума активів	226 836	249 185	312 050
Сума нематеріальних активів	355	355	355
Загальна сума зобов'язань	116 879	137 477	162 446
ФЗП	109 602	111 353	149 249
НЗП(більша із визначених величин)	51 097,59	71 924,13	94 407,66
Маржа платоспроможності	58 504,41	39 428,87	54 841,34

Згідно з даних табл. 2.13. можна зробити висновок про те, що за 2018-2020рр. АТ «СК «Країна» виконувала дану вимогу, оскільки значення фактичного запасу платоспроможності щороку перевищує його нормативне значення.

Фінансова стійкість є однією з найважливіших характеристик стану страхової компанії та оцінюється за допомогою таких показників [46]:

1. Власні обігові кошти(ВОК) - показник фінансової стійкості та ліквідності страхової компанії, який являє собою суму грошових коштів, що залишилися після виключення зобов'язань компанії зі своїх оборотних активів. Обчислюється за формулою [47]:

$$\text{ВОК} = \text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи} \quad (2.7)$$

2. Коефіцієнт фінансової автономії ($K_{\text{ф.а.}}$) - один з найбільш важливих коефіцієнтів фінансової стійкості. Значення показника говорить про те, яку частину своїх активів компанія здатна профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів, розраховується за формулою [47]:

$$K_{\text{ф.а.}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Сума пасивів}} \quad (2.8)$$

3. Коефіцієнт фінансової залежності ($K_{\text{ф.з.}}$) є індикатором фінансової стійкості, який також вказує на здатність компанії проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі [46]. Показник є оберненим до показника фінансової автономії. Значення показника говорить про те, скільки фінансових ресурсів використовує компанія на кожну гривню власного капіталу. Обчислюється за формулою:

$$K_{\text{ф.з.}} = \frac{\text{Сума пасивів}}{\text{Власний капітал}} \quad (2.9)$$

4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{\text{м.в.к.}}$) показує, яка частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка частина спрямована на фінансування необоротних активів [47]. Розраховується за формулою:

$$K_{\text{м.в.к.}} = \frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Власний капітал}} \quad (2.10)$$

5. Коефіцієнт фінансової стійкості - індикатор, який говорить про здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій перспективі. Значення коефіцієнта вказує, яку частку активів компанія здатна фінансувати за рахунок постійного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі [47]. Обчислюється за формулою:

$$K_{\text{ф.с.}} = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Сума пасивів}} \quad (2.11)$$

6. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу демонструє, скільки залученого капіталу припадає на 1 грн. власного капіталу. Розраховується за формулою [47]:

$$K_{\text{з.в.к.}} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Поточні зобов'язання}}{\text{Власний капітал}} \quad (2.12.)$$

Розрахунки показників оцінки фінансової стійкості за 2018-2020 роки наведено в табл. 2.14.

Таблиця 2.14.

Оцінка фінансової стійкості АТ «СК «Країна» за 2018-2020 рр.

	Нормативне значення	2018 рік, тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020 рік, тис.грн
I. Необоротні активи(Актив)	-	355	355	355
I. Власний капітал(Пасив)	-	109 957	111 708	149 604
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення(Пасив)	-	107 020	125 874	145 706
III. Поточні зобов'язання і забезпечення(Пасив)	-	9 859	11 603	16 740
Підсумок балансу	-	226 836	249 185	312 050
Наявність власних обігових коштів	-	109 602	111 353	149 249
Коефіцієнт автономії	0,4-0,6	0,48	0,45	0,48
Коефіцієнт залежності	1,7-2,5	2,06	2,23	2,08
Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0,1	0,99	0,99	0,99
Коефіцієнт фінансової стійкості	>0,7	0,95	0,95	0,95
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1	1,06	1,23	1,08

Як бачимо з табл. 2.14. всі показники фінансової стійкості за аналізований період відповідають нормативним значенням, крім коефіцієнту співвідношення

залучених і власних коштів (в 2020 році 1,08 грн. залученого капіталу припадає на 1грн. власного капіталу).

На сьогоднішній день в Україні існує система нормативно-правових актів, що закріплюють статус та порядок рейтингування. Окремим нормативно-правовим актом, який дає можливість здійснювати оцінку діяльності страхової компанії є методика, затверджена Розпорядженням Держфінпослуг №3755 «Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків» від 17.03.2005 р. [48].

Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків розроблено з метою стандартизації процедур здійснення аналізу діяльності страховиків працівниками Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, своєчасного виявлення ризиків у діяльності страховиків.

Ця методика базується на «тестах раннього попередження».

Тести раннього попередження – це система порівняння фактичних фінансових показників діяльності страховиків з визначеними Держфінпослуг показниками, їх узагальнення та оцінка ризиків діяльності страховиків.

Тести раннього попередження використовуються для визначення рівня фінансової надійності страховиків, який розраховується за даними річної фінансової звітності, складеної відповідно до Порядку складання звітних даних страховиків, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг № 39 від 03.02.2004. Відповідно до Рекомендацій здійснюється аналіз капіталу, активів, перестраховування, страхових резервів, дохідності, ліквідності і надається відповідна оцінка [48].

Оцінки виставляються по 4-бальній системі в залежності від діапазону, в який потрапило значення відповідного показника.

На основі проведених тестів раннього попередження страховики можуть отримати такі оцінки:

- „1” (стійка) – фінансові показники знаходяться на високому рівні;
- „2” (задовільна) – відсутні серйозні проблеми, фінансові показники знаходяться на середньому рівні;

– „3” (гранична) - фінансовий стан викликає побоювання, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній;

– „4” (незадовільна) – вважається неприпустимим, фінансовий стан є дуже нестабільним.

Тести раннього попередження, запроваджені Нацфінпослуг, включають 11 показників. Для розрахунку цих показників потрібні первинні показники тестів раннього попередження, які наведено в табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Первинні показники тестів раннього попередження

Термін	Зміст	2020 рік тис.грн.
Капітал, Чистий капітал	Активи по балансу за вирахуванням нематеріальних активів та зобов'язань по балансу	149 249
Високоліквідні активи	Грошові кошти та їх еквіваленти	85 879
Зобов'язання, загальна сума зобов'язань	Зобов'язання по балансу	162 446
Дебіторська заборгованість	Всі види дебіторської заборгованості відповідно до балансу	58813
Сума чистих премій(валові премії)	Валовий обсяг зібраних премій за вирахуванням частки, належної перестраховикам	537 540
Зароблені страхові платежі(чисті премії)	Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя	530 967
Чистий прибуток	Чистий прибуток (збиток) відповідно до звіту	12 095
Виплати і витрати	Страхові виплати та відшкодування, а також витрати, пов'язані з врегулюванням страхових випадків, збільшені на суму резервів збитків на кінець звітного періоду та зменшені на суму резервів збитків на початок звітного періоду	296 598,16
Прибуток від фінансової діяльності	Дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи за вирахуванням витрат від участі в капіталі та інші фінансові витрати	-6 774
Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року	Сума довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, та інших фін-вих інвестицій та поточних фінансових інвестицій на початок і кінець звітного періоду, поділена на два	48 632,5
Чисті страхові резерви	Страхові резерви балансом за вирахуванням частки перестраховиків у страхових резервах	133 689

Сукупні результати показників групуються у спеціальні аналітичні таблиці і дозволяють оцінити фінансовий стан кожного конкретного

страховика. Фактична оцінка кожного зазначеного показника визначається шляхом порівняння розрахункового значення з відповідною шкалою значень. Шкалу значень затверджено вищезазначеним Розпорядженням Нацфінпослуг.

Кожний із відзначених показників по-різному впливає на фінансову стійкість страховика. Для того, щоб відповідним чином оцінити ступінь цього впливу, методика Нацфінпослуг передбачає коригувальні коефіцієнти, які виконують вагову роль щодо фінансових показників. Загальна оцінка фінансової стійкості визначається як сума фактичних оцінок за окремими показниками, помножених на відповідні коефіцієнти (тобто, враховуючи їхню вагу) і округлюється до цілого числа за загальними правилами округлення [48].

Методика розрахунку показників тестів раннього попередження наведено в табл. 2.16.

Таблиця 2.16.

Методика розрахунку показників тестів раннього попередження

Показник	Методика розрахунку
Показник дебіторської заборгованості	$ПДЗ = 100\% * (\text{Дебіторська заборгованість}) / (\text{Капітал})$
Показник ліквідності активів	$ПЛА = 100\% * (\text{Високоліквідні активи}) / (\text{Зобов'язання})$
Показник ризику страхування	$ПРС = 100\% * (\text{Сума чистих премій за всіма полісами}) / (\text{Капітал})$
Зворотний показник платоспроможності	$ЗПП = 100 * (\text{Загальна сума зобов'язань}) / (\text{Капітал})$
Показник доходності	$ПД = 100 * (\text{Чистий прибуток}) / (\text{Капітал})$
Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	$ПА = 100 * (\text{Виплати і витрати}) / (\text{Сума чистих зароблених премій})$
Показник змін у капіталі	$ПЗК = 100 \times (\text{Капітал (К)}) / \text{Капітал (П)}$
Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	$ПЗЧП = 100 \times (\text{Сума чистих премій (К)}) / (\text{Сума чистих премій (П)})$
Показник незалежності від перестраховування	$ПНП = 100 * (\text{Чиста сума премій по всіх полісах}) / (\text{Валова сума премій по всіх полісах})$
Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	$ПВРК = 100\% * (\text{Чисті страхові резерви}) / (\text{Капітал})$
Показник доходності інвестицій	$ПДІ = 100\% * (\text{Прибуток від фінансової діяльності}) / (\text{Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року})$

Дані про фактичну та загальну оцінку АТ «СК «Країна» наведено в табл. 2.17.

Таблиця 2.17

Тести раннього попередження АТ «СК «Країна» за 2020 рік

Показник	Значення показника	Шкала оцінювання	Коефіцієнт	Фактична оцінка	Скориг. фак. оцінка на коефіцієнт
1	2	3	4	5	6
Показник дебіторської заборгованості	39,41	1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4. $100 \leq \text{ПДЗ}$	0,04	1	0,04
Показник ліквідності активів	52,86	1. $95 \leq \text{ПЛА}$ 2. $80 \leq \text{ПЛА} \leq 95$ 3. $65 \leq \text{ПЛА}$ 4. $\text{ПЛА} < 65$	0,1	4	0,4
Показник ризику страхування	360,16	1. $\text{ПРС} \leq 100$ 2. $100 < \text{ПРС} \leq 200$ 3. $200 < \text{ПРС} \leq 300$ 4. $300 < \text{ПРС}$	0,06	4	0,24
Зворотний показник платоспроможності	108,84	1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3. $50 < \text{ЗПП} \leq 75$ 4. $75 \leq 0$	0,18	4	0,72
Показник доходності	8,10	1. $50 < \text{ПД}$ 2. $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4. $\text{ПД} < 0$	0,06	3	0,18
Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	55,86	1. $\text{ПА} \leq 50$ 2. $50 < \text{ПА} \leq 100$ 3. $100 < \text{ПА} \leq 110$ 4. $110 < \text{ПА}$	0,06	2	0,12
Показник змін у капіталі	134,03	1. $10 < \text{ПЗК}$ 2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4. $\text{ПЗК} \leq 0$	0,06	1	0,06
Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	75,87	1. $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2. $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3. $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4. $\text{ПЗЧП} < 10$	0,06	1	0,06
Показник незалежності від перестраховання	97,64	1. $50 \leq \text{ПЗП}$ 2. $40 \leq \text{ПЗП} < 50$ 3. $30 \leq \text{ПЗП} < 40$ 4. $\text{ПЗП} < 30,85 \leq \text{ПЗП}$	0,18	1	0,18
Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	89,57	1. $0 < \text{ПВРК} \leq 50$ 2. $50 < \text{ПВРК} \leq 75$ 3. $75 < \text{ПВРК} \leq 100$ 4. $100 \leq 0$	0,16	3	0,48

1	2	3	4	5	6
Показник доходності інвестицій	-13,92	1. $10 \leq \text{ПДІ}$ 2. $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 3. $0 \leq \text{ПДІ} < 5$ 4. $\text{ПДІ} < 0$	0,04	4	0,16
Загальна оцінка					2,64

Відповідно до Методики №3755 загальна оцінка округлюється до цілого числа за загальними правилами округлення, тобто у 2020 році АТ «СК «Країна» отримує оцінку «3» [48].

Отримані результати дають змогу зробити наступні аргументовані висновки. У 2020 році фінансова надійність страховика АТ «СК «Країна» характеризувалася як «гранична», тобто фінансовий стан страховика викликав побоювання, оскільки фінансові показники знаходилися на рівні значно нижчому за середні.

Висновки за розділом 2

На основі аналізу страхової та фінансової діяльності АТ «СК «Країна» можна зробити такі висновки.

1. АТ «СК «Країна» створене для здійснення підприємницької діяльності у сфері страхування з метою отримання прибутку. Предметом діяльності є проведення страхування, перестрахування і здійснення фінансової діяльності, пов'язаної з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

2. АТ «СК «Країна» у рейтингу страхових компаній за розміром страхових премій за 2019 рік зайняла 18 місце, за розміром страхових виплат – 14 місце, страхових резервів – 31 місце, власного капіталу – 25 місце.

3. Горизонтальний аналіз балансу показав, що валюта балансу у 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшилась на 62865 тис. грн. за рахунок збільшення в активах балансу необоротних активів на 84545 тис. грн., при зменшенні розміру оборотних активів на 21680 тис. грн. В пасиві за рахунок

збільшенням власного капіталу на 37896 тис. грн., страхових резервів на 12202 тис.грн. та поточних зобов'язань на 5137 тис. грн.

З вертикального аналізу балансу бачимо, що в структурі активів в 2020 році найбільшу питому вагу складають необоротні активи, тобто 52,21%, а оборотні активи складають 47,79%. В структурі пасивів найбільшу питому вагу складають власний капітал – 47,94% і страхові резерви – 46,69%.

4. Фінансовий результат від операційної діяльності в кожному періоді збільшує своє значення. Чистий фінансовий результат показав, що на протязі 2018-2020 рр. АТ «СК «Країна» мала чистий прибуток. Але найбільший його розмір було отримано в 2020 році – 12095 тис.грн, що на 11627 тис.грн більше ніж 2019 році.

5. Рентабельність страхових операцій в 2020 році склала 2,19%, тобто на кожен гривню страхового платежу страхова компанія отримала 2,19 копійок чистого прибутку.

6. АТ «СК «Країна» виконує вимогу платоспроможності страховика відповідно до чинного законодавства, оскільки значення фактичного запасу платоспроможності щороку перевищує його нормативне значення.

7. Показники фінансової стійкості за аналізований період відповідають нормативним значенням, крім коефіцієнту співвідношення залучених і власних коштів за 2020 рік, тобто 1,08 грн. залученого капіталу припадає на 1грн. власного капіталу.

8. У 2020 році фінансова надійність страховика АТ «СК «Країна» характеризувалася як «гранична», тобто фінансовий стан страховика викликав побоювання, оскільки фінансові показники знаходилися на рівні значно нижчому за середні.

РОЗДІЛ 3
ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
АТ «СК «КРАЇНА»

3.1. Прогнозування показників діяльності АТ «СК «Країна» на основі аналітичного вирівнювання рядів динаміки

Прогнозування як наукове передбачення економічних показників у майбутньому завжди базується на опрацюванні певної математичної моделі, яка характеризує зміну прогнозного показника в часі чи в просторі. Ця модель може виражатися у вигляді певного рівняння чи системи рівнянь, які відбивають залежність показників ряду динаміки від часу та інших показників.

Екстраполяційні методи є одними з найпоширеніших і найбільш розроблених серед усієї сукупності методів прогнозування. Сутність методів прогнозування екстраполяції полягає у вивченні динаміки показників економічного процесу в передпрогнозному періоді і перенесення існуючих тенденцій на деякий період майбутнього. В екстраполяційних прогнозах особливо важливим є не стільки передбачення конкретних значень досліджуваного об'єкта чи параметра в певному році, скільки своєчасне фіксування об'єктивно намічених зрушень, що лежать у основі тенденцій [49].

Основу екстраполяційних методів прогнозування складають динамічні ряди.

Одним із найбільш поширених способів моделювання тенденції часового ряду є побудова аналітичної функції, що характеризує залежність рівнів ряду від часу, або тренду. Цей спосіб називають аналітичним вирівнюванням часового ряду.

Трендом називається вираз тенденції даних у вигляді достатньо простого і зручного рівняння, яке найкращим чином апроксимує (наближає) тенденцію часового ряду [50].

В аналізі динамічних рядів тенденцію представляють у вигляді плавної траєкторії та описують певною функцією, яку називають трендом $Y_t = f(t)$, де $t = 1, 2, \dots, n$ — змінна часу. На основі такої функції здійснюється вирівнювання динамічного ряду і прогнозування подальшого розвитку процесу.

Процедура вирівнювання динамічних рядів включає два етапи: обґрунтування (вибір) типу функції, яка б адекватно описувала характер динаміки, та оцінювання параметрів функції. На практиці переважно використовують функції, параметри яких мають конкретну інтерпретацію залежно від характеру динаміки [51].

Формування трендової математичної моделі здійснюється на основі методу найменших квадратів, основною умовою якого є мінімізація суми квадратів відхилень фактичних значень y_t від теоретичних Y_t , визначених за трендовим рівнянням :

$$\sum_1^n (y_t - Y_t)^2 = \min \quad (3.1)$$

Користувач обирає тип тренду (вид функції), а програма синтезує рівняння тренду даного типу, яке дає найменшу суму квадратів різниці між експериментальними даними і значеннями, розрахованими за синтезованим рівнянням. За побудованим рівнянням тренду можна виконувати інтерполяцію і екстраполяцію (розрахунок прогнозу) даних.

ПЕТ MS Excel підтримує такі форми тренду [50]:

– лінійна: застосовується для апроксимації даних за методом найменших квадратів у відповідності до рівняння

$$Y_t = a + bt, \quad (3.2)$$

де a – початковий рівень тренду на момент чи період, прийнятий за початок відліку;

b – середня зміна за одиницю часу (константа тренду, або коефіцієнт нахилу лінії тренду).

Поліном 1-го ступеня, тобто лінійний тренд, описує процеси, які рівномірно змінюються в часі і мають стабільні прирости ординат [52].

– експоненційна: застосовується для апроксимації даних за методом найменших квадратів у відповідності до рівняння

$$Y_t = ce^{kt}, \quad (3.3)$$

де c – початковий рівень тренду;

k – константа тренду, яка виражає темп зміни показника;

Експонентні залежності застосовуються, якщо у вихідному тимчасовому ряді спостерігається або більш-менш постійний відносний ріст (стійкість ланцюгових темпів росту, темпів приросту, коефіцієнтів росту), або, при відсутності такої сталості, стійкість у зміні показників відносного росту.

– логарифмічна: застосовується для апроксимації даних за методом найменших квадратів у відповідності до рівняння

$$y = c \ln t + a; \quad (3.4)$$

- поліноміальна: застосовується для апроксимації даних за методом найменших квадратів у відповідності до рівняння

$$y = b + c_1t + c_2t^2 + \dots + c_6t^6, \quad (3.5)$$

де $b, c_1 \dots c_6$ – константи;

– степенева: застосовується для апроксимації даних за методом найменших квадратів у відповідності до рівняння

$$y = ct^b, \quad (3.6)$$

де c, b – константи.

Майстер трендів MS Excel підтримує поліноміальні тренди до 6-го ступеня.

Інструментальні засоби роботи з трендами MS Excel дозволяють отримати як графічне подання тренду у вигляді лінії тренду, так і рівняння тренду, яке надалі може використовуватись окремо. Можлива також екстраполяція часового ряду на задане число кроків як вперед, так і назад.

Робота з трендами в MS Excel організована таким чином, що в якості проміжного продукту використовуються XY-графіки (графіки у прямокутних, або декартових координатах) залежності показника від часу (точкова діаграма),

які створюються майстром діаграм. Після створення цих графіків надається доступ до інструментів розрахунку і моделювання трендів.

Важливим етапом прогнозування економічних показників є оцінка точності й надійності прогнозів.

Емпіричною мірою точності прогнозу, служить величина його помилки, що визначається як різниця між прогнозними (\hat{y}_t^*) і фактичними (y_t) значеннями досліджуваного показника [53].

Аналітичні показники точності прогнозу дозволяють кількісно визначити величину помилки прогнозу. До них відносять наступні показники точності прогнозу [54]:

Абсолютна помилка прогнозу (Δ^*) визначається як різниця між емпіричним і прогнозним значеннями ознаки й обчислюється по формулі:

$$\Delta^* = y_t - \hat{y}_t^*, \quad (3.7)$$

де y_t – фактичне значення ознаки;

\hat{y}_t^* - прогнозне значення ознаки.

Відносна помилка прогнозу ($d_{\text{отн}}^*$) може бути визначена як відношення абсолютної помилки прогнозу (Δ^*) до фактичного значення ознаки (y_t):

$$d_{\text{отн}}^* = \frac{\Delta^*}{y_t} = \frac{|y_t - \hat{y}_t^*|}{y_t} \times 100\% \quad (3.8)$$

Абсолютна й відносна помилки прогнозу є оцінкою перевірки точності одиничного прогнозу, що знижує їхню значимість в оцінці точності всієї прогнозної моделі, тому що досліджуваний показник піддається впливу різних факторів зовнішньої й внутрішньої властивості.

Тому на практиці як характеристика точності прогнозу визначають середню помилку апроксимації, що виражається у відсотках щодо фактичних значень ознаки, і визначається за формулою виду:

$$\varepsilon^* = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n \frac{|y_t - \hat{y}_t^*|}{y_t} \times 100\%. \quad (3.9)$$

Даний показник є відносним показником точності прогнозу й не відбиває розмірність досліджуваних ознак, виражається у відсотках і на практиці використовується для порівняння точності прогнозів отриманих як по різних моделях, так і по різних об'єктах. Інтерпретація оцінки точності прогнозу на основі даного показника представлена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Інтерпретація оцінки точності прогнозу

$\bar{\varepsilon}, \%$	Інтерпретація точності
< 10	Висока
10-20	Хороша
20-50	Задовільна
>50	Не задовільна

Як порівняльний показник точності прогнозу використовується коефіцієнт кореляції між прогнозними й фактичними значеннями ознаки, що визначається по формулі [53]:

$$R = \frac{\frac{\sum x_i \times y_i}{n} - \bar{x} \times \bar{y}}{\sqrt{\frac{\sum x_i^2}{n} - \bar{x}^2} \times \sqrt{\frac{\sum y_i^2}{n} - \bar{y}^2}}, \quad (3.10)$$

Використовуючи даний коефіцієнт в оцінці точності прогнозу варто пам'ятати, що коефіцієнт парної кореляції в силу своєї сутності відбиває лінійне співвідношення величин, що корелюються і характеризує лише взаємозв'язок між тимчасовим рядом фактичних значень і рядом прогнозних значень ознак. І навіть якщо коефіцієнт кореляції $R = 1$, те це ще не припускає повного збігу фактичних і прогнозних оцінок, а свідчить лише про наявність лінійної залежності між тимчасовими рядами прогнозних і фактичних значень ознаки.

Для оцінки якості рівняння тренду в MS Excel автоматично розраховується коефіцієнт детермінації R^2 , який показує, яка доля варіації спостережуваного показника (Y) пояснюється за рахунок фактора часу (t) при даній формі тренду. Більше значення коефіцієнта детермінації R^2 відповідає кращому рівнянню регресії. Але цей критерій не є досить надійним і

достовірним, тому застосовують інші методи, зокрема, наприклад, звіряють контрольну суму теоретичного (розрахованого за рівнянням тренду) ряду з сумою значень вихідного ряду.

Розрахунок теоретичного ряду виконується за формулою тренду, яка відображається на діаграмі при відповідній установці, звичайними методами роботи з формулами аркуша MS Excel. Для цього слід задати на робочому аркушеві значення періодів (моментів часу), формулу тренду ввести за правилами MS Excel у першу комірку діапазону значень показника, задати у формулі посилання на відповідну комірку моменту часу (періоду), розширити формулу на усі комірки значень періодів [50].

Множинність абсолютних показників, які характеризують діяльність страхових компаній, зумовлює необхідність вибору одного показника, який в найбільшій мірі відповідає вимогам методики прогнозування, забезпечує отримання оптимального прогнозу і мінімальну величину похибки прогнозування.

В страхових компаніях доцільно використовувати в прогнозуванні як узагальнюючий показник – обсяг страхових платежів. Як свідчать розрахунки виконані в роботі автора Ромащенко О. [28], обсяг страхових премій має щільний кореляційний зв'язок з такими показниками, як обсяг страхових виплат, власним капіталом, активами страхової компанії, страховими резервами. Тому на основі обсягу страхових платежів, як узагальнюючого показника може здійснюватися прогнозування інших показників відповідно з економіко-математичною моделлю.

Для прогнозування страхових платежів на 2021 рік АТ «СК «Країна» розрахуємо рівняння функції тренда для лінійної моделі.

Зробимо в табл. 3.2 всі необхідні обчислення для рішення систем нормальних рівнянь для лінійної моделі.

Таблиця 3.2

Розрахунок параметрів для рішення систем нормальних рівнянь для лінійної моделі на основі даних страхових платежів «СК «Країна»

i	t_i	t_i^2	y_i	$t_i y_i$	Розрахунковий обсяг страх.платежів, тис.грн. (лінійний тренд)
1	1	1	120446	120446	65122
2	2	4	131275	262550	113757
3	3	9	117508	352524	162392
4	4	16	182939	731756	211027
5	5	25	267668	1338340	259662
6	6	36	290754	1744524	308297
7	7	49	289177	2024239	356932
8	8	64	406234	3249872	405567
9	9	81	530967	4778703	454202
Σ	45	285	2336968	14602954	2336958
10					502837

Для побудови лінійної моделі необхідно знайти параметри кривої зростання, для цього складається система нормальних рівнянь:

$$\begin{cases} an + b \sum_{t=1}^n t = \sum_{t=1}^n y_t, \\ a \sum_{t=1}^n t + b \sum_{t=1}^n t^2 = \sum_{t=1}^n y_t t. \end{cases} \quad (3.11)$$

Підставляємо знайдені значення в системи нормальних рівнянь для моделі (3.2), вирішуємо їх і одержуємо:

$$\begin{cases} 9a + 45b = 2336868, \\ 45a + 2856b = 146 / 2954 \end{cases}$$

Після рішення даної системи отримуємо значення $a = 16487$, $b = 48635$; а рівняння функції має наступний вид:

$$Y(t) = 48635t + 16487.$$

Нанесемо отримані дані на графік (рис. 3.1). Із графіка видно, що зміну страхових платежів можна наблизити лінійною залежністю.

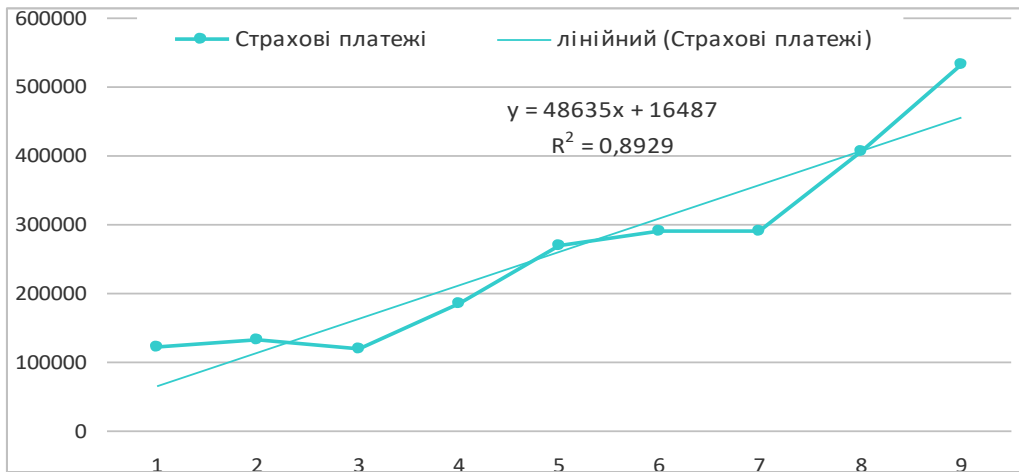


Рис. 3.1. Побудова лінійного тренду к вихідному ряду

Створимо моделі тренду, що описують страхові платежі, за допомогою майстра діаграм в MS Excel (рис.3.2, 3.3, 3.4, 3.5).

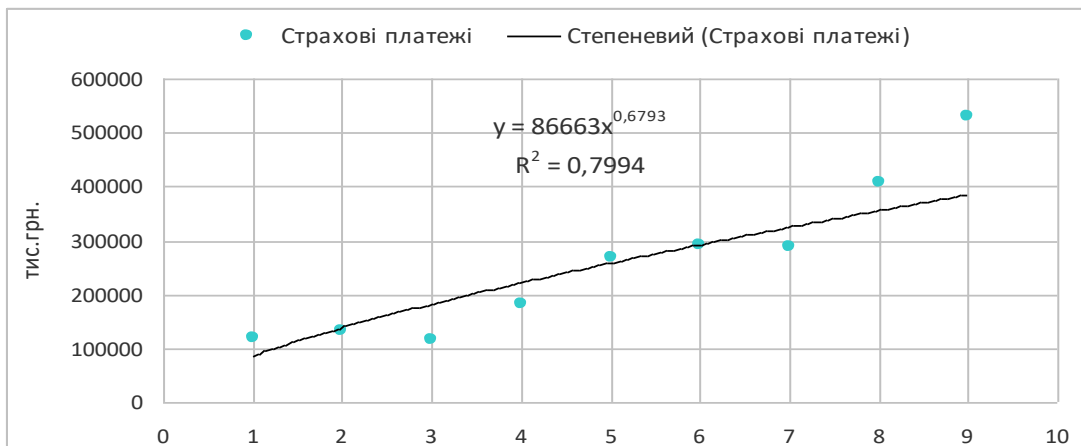


Рис. 3.2. Аналітичне вирівнювання страхових платежів за допомогою використання степеневого тренду

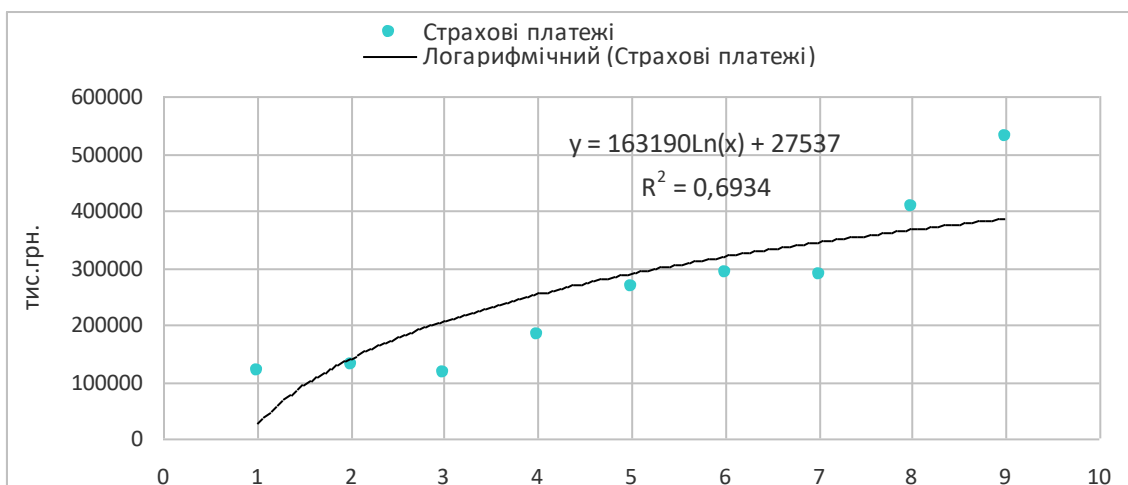


Рис. 3.3. Аналітичне вирівнювання страхових платежів за допомогою використання логарифмічного тренду

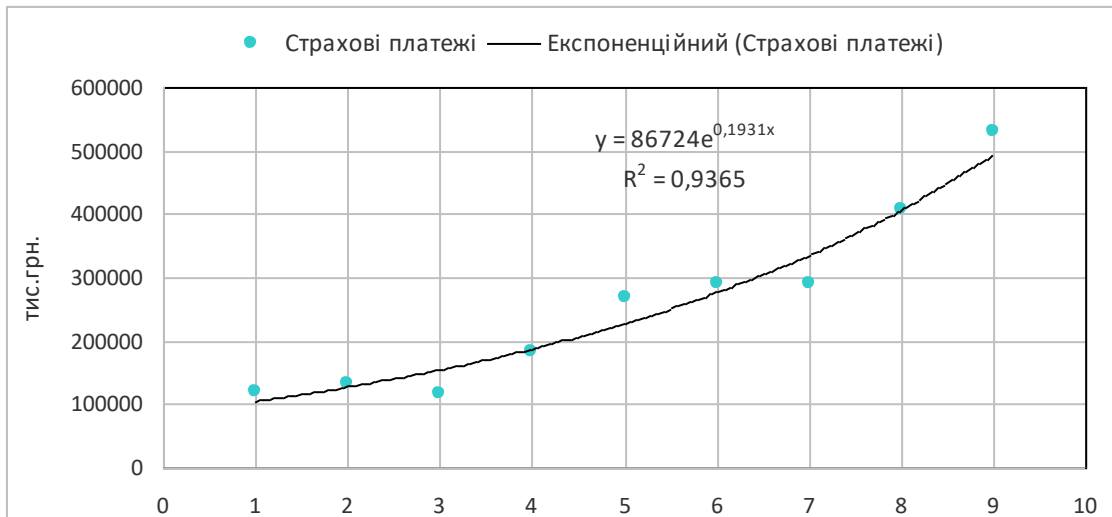


Рис. 3.4. Аналітичне вирівнювання страхових платежів за допомогою використання експоненціального тренду

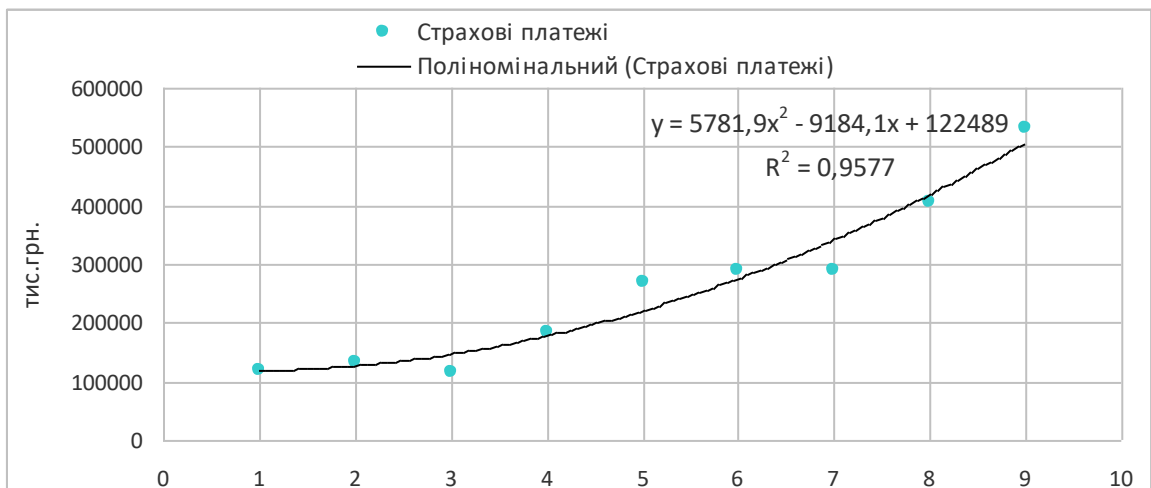


Рис. 3.5. Аналітичне вирівнювання страхових платежів за допомогою використання поліному другого ступеня

Початковий їхній вигляд представлено у табл. 3.3. За цими формулами було розраховано значення трендів.

Таблиця 3.3

Рівняння ліній тренду страхових премій для АТ «СК «Країна»

Тренд	Модель	Коефіцієнт детермінації
1.Лінійний	$Y = 16487 + 48635x$	0,8929
2.Логарифмічний	$Y = 163190 \ln(x) + 27537$	0,6934
3.Степеневий	$Y = 86663x^{0,6793}$	0,7994
4.Експоненційний	$Y = 86724e^{0,1931x}$	0,9365
5.Поліноміальний	$Y = 5781,9x^2 - 9184,1x + 122489$	0,9577

Для того щоб зробити висновок про ефективність отриманої моделі й про можливість її використання для планування страхових премій, необхідно визначити середній відсоток відхилень теоретичних (розрахункових) значень страхових платежів від фактичних, тобто визначити середню помилку прогнозу (табл. 3.4).

За розрахунками наведеними в табл. 3.4 можна зробити висновок, що модель поліному другого ступеня та експоненційна модель мають хорошу точність (від 10 до 20%), всі інші моделі мають задовільну точність (від 17,76% до 30,41%).

Точність моделі з поліноміальним трендом, початковий коефіцієнт детермінації якої становив 0,957%, складає 8,88%, отже результати цієї моделі є найбільш точними при прогнозуванні страхових платежів страхової компанії.

Найменшу точність серед розрахованих моделей займає модель з логарифмічним трендом (30,41%), при коефіцієнті детермінації 0,693%.

Розрахуємо прогнозну суму страхових премій на 2021 рік за допомогою використання поліному другого ступеня.

$$СП_{2021} = 5781,9 \cdot 10^2 - 9184,1 \cdot 10 + 122489 = 608838 \text{ тис.грн.}$$

3.2. Визначення впливу динаміки страхових платежів на динаміку обсягів страхових виплат, страхових резервів та активів АТ СК «Країна» із застосуванням методу кореляційно-регресійного моделювання

Основна задача регресійного аналізу полягає в дослідженні залежності досліджуваної змінної від різних факторів і відображенні їхнього взаємозв'язку у формі регресійної моделі.

У регресійних моделях залежна змінна Y може бути представлена у вигляді функції $f(X_1, X_2, \dots, X_k)$, де X_1, X_2, \dots, X_k – незалежні змінні, або фактори; k - кількість факторів.

Таблиця 3.4

Значення моделей (Т) та їх похибок (відносна помилка прогнозу)

Період	Фактичне значення	Значення тренду (Т)					Відносна помилка прогнозу (d*отн)				
		лінійної моделі	логарифмічної моделі	степеневій моделі	експоненційної моделі	поліноміальної моделі	лінійної	логарифмічної	степеневій	експоненційної	поліноміальної
2012 р.	120446	65122	27537	86663	105194,5	119086,8	45,93	77,13	28,04	12,66	1,12
2013 р.	131275	113757	140651,7	138778,9	127598,8	127248,4	13,34	7,14	5,71	2,8004	3,067
2014 р.	117508	162392	206819,5	182785,7	154774,7	146973,8	38,19	76,00	55,55	31,71	25,07
2015 р.	182939	211027	253766,4	222235,3	187738,6	178263	15,35	38,71	21,48	2,62	2,55
2016 р.	267668	259662	290181,2	258609,2	227723,1	221116	2,99	8,41	3,38	14,92	17,39
2017 р.	290754	308297	319934,2	292706,2	276223,6	275532,8	6,03	10,03	0,67	4,99	5,23
2018 р.	289177	356932	345090,1	325019,1	335053,6	341513,4	23,43	19,33	12,39	15,86	18,09
2019 р.	406234	405567	366881,1	355879,3	406413,2	419057,8	0,16	9,68	12,39	0,04	3,15
2020 р.	530967	454202	386102,1	385523,3	492971,1	508166	14,45	27,28	27,39	7,15	4,29
Середнє значення	x	x	x	x	x	x	159,87	273,71	167,0	92,75	79,97
Точність моделі $\bar{\varepsilon}, \%$	x	x	x	x	x	x	17,76	30,41	18,55	10,30	8,88

Зв'язок між змінної Y і k незалежними факторами X можна охарактеризувати функцією регресії $Y = f(X_1, X_2, \dots, X_k)$, яка показує, яке буде в середньому значення змінної Y , якщо змінні X_i приймуть конкретні значення. Дана обставина дозволяє використовувати модель регресії не тільки для аналізу, але й для прогнозування економічних явищ [54].

Сформулюємо регресійну задачу для нашого підприємства для однієї факторної ознаки.

Нехай є набір значень двох змінних: $Y = (y_1, y_2, \dots, y_n)$ – змінна, котра пояснюється й $X = (x_1, x_2, \dots, x_n)$ – пояснююча змінна, кожна їх яких містить n спостережень.

Нехай між змінними X и Y теоретично існує деяка лінійна залежність:

$$Y = f(X) = f(x_1, x_2, \dots, x_n) = \alpha + \beta x.$$

Це рівняння буде називатися рівнянням регресії.

Для оцінки параметрів регресійного рівняння найбільше часто використовують метод найменших квадратів [54].

Для оцінки якості регресійних моделей використовується середня відносна помилка апроксимації (формула 3.9).

Для оцінки якості регресійних моделей також використовується коефіцієнт множинної кореляції (індекс кореляції) (формула 3.10).

Даний коефіцієнт універсальний, так як він відображає тісноту зв'язку та точність моделі й може бути використаний при різній формі зв'язку змінних.

Прогнозне значення змінної Y визначається шляхом підстановки в рівняння регресії $\hat{y}_{\text{прог}} = \hat{\alpha} + \hat{\beta}x_{\text{прог}}$ відповідного (прогнозного) значення фактору X .

Розрахуємо однофакторну модель регресії залежності страхових виплат від розміру страхових платежів (дод. Б).

Розрахунок параметрів моделі зведемо в табл. 3.5.

Обчислюємо коефіцієнти регресії за формулою 3.12.

Таблиця 3.5

Розрахунок параметрів моделі лінійної регресії (залежність страхових виплат від страхових платежів)

№ п/п	Страхові виплати, тис.грн. Y	Страхові платежі, тис.грн. X	$y_i - \bar{y}$	$x_i - \bar{x}$	$(x_i - \bar{x})^2$	$(y_i - \bar{y})(x_i - \bar{x})$	\hat{Y}	Остатки e_i	Відносна помилка прогнозу (d*отн)
1	47337	96425	-87227,6	-139217	19381404026	12143568294	63186,59	-15849,6	33,48
2	50123	82900	-84441,6	-128388	16483507075	10841291817	68738,72	-18615,7	37,14
3	94711	66182	-39853,6	-142155	20208075615	5665386618	61680,25	33030,75	34,87
4	96394	80544	-38170,6	-76724,1	5886589226	2928601946	95227,36	1166,644	1,21
5	115752	120446	-18812,6	8004,889	64078246,12	-150592416,9	138668,7	-22916,7	19,7
6	156702	131275	22137,44	31090,89	966643371,9	688272825,5	150505,2	6196,843	3,9
7	166854	117508	32289,44	29513,89	871069637,3	952987075,6	149696,6	17157,39	10,2
8	211967	182939	77402,44	146570,9	21483025470	11344945084	209712,9	2254,122	1,06
9	271241	267668	136676,4	271303,9	73605800126	37080850897	273664,7	5452,905	2,01
Сума	1211081	2336968	0	0	1,5895E+11	81495312140	1211081	0	143,57
Середнє	134564,5	259663,1	0	0	0	9055034682	0	0	15,95

$$\hat{\beta} = \frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})(x_i - \bar{x})}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}, \quad (3.12)$$

$$\hat{\alpha} = \bar{y} - \hat{\beta}\bar{x}.$$

$$\hat{\beta} = \frac{81495312140}{1,5895E+11} = 0,51270974,$$

$$\hat{\alpha} = 134564,55 - 0,51270974 \cdot 259663,11 = 1432,74.$$

Побудована модель залежності страхових виплат від страхових платежів (рис. 3.6):

$$\hat{y}_i = \hat{\alpha} + \hat{\beta}x_i = 1432,74 + 0,51270974 x_i$$

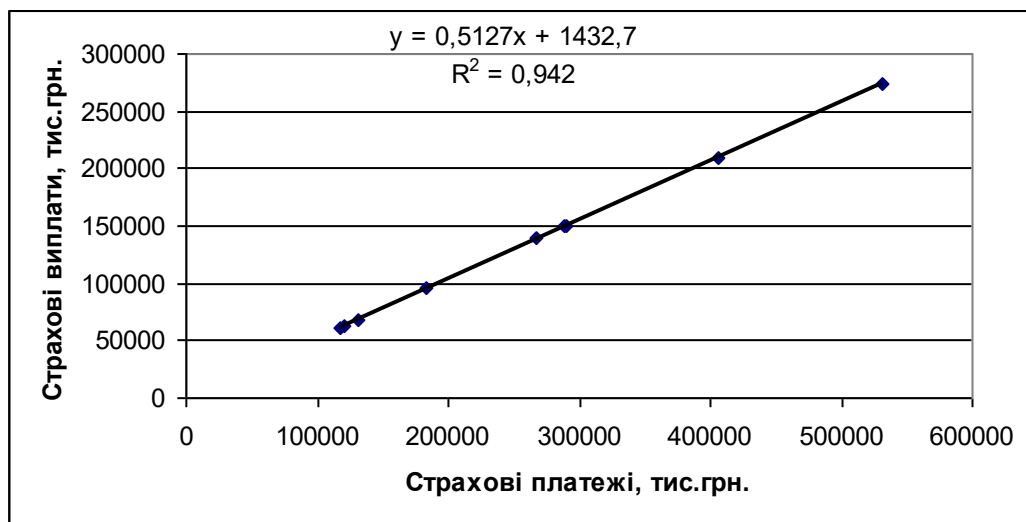


Рис. 3.6. Залежність страхових виплат від страхових платежів

При збільшенні страхових платежів на 1 тис.грн. страхові виплати збільшується в середньому на 0,51 тис.грн.

Розрахуємо коефіцієнт кореляції R (фор.3.10).

$$R = \frac{43996485823 - 34941451141}{\sqrt{17661132533} \times \sqrt{4926943971}} = 0,9707$$

Кореляція більше нуля, значить зв'язок прямий, за шкалою Чеддока – висока.

Коефіцієнт детермінації: $R^2 = 0,9707^2 = 0,9422$. Це означає, що 94,22% страхових виплат пояснюється за допомогою фактору страхових платежів. Прогнозувати за даною моделлю доцільно.

Розрахуємо відносну похибку:

$$\varepsilon = 143,57 / 9 = 15,95\%. \text{ Точність прогнозу хороша.}$$

Розрахуємо прогнозні страхові виплати на 2021 рік, взявши за прогнозне значення суми страхових платежів - суму 608838 тис.грн. розраховану за допомогою використання моделі поліному другого ступеня.

Страхові виплати в 2021 році складуть:

Страхові виплати (2021) = $1432,74 + 0,512709 \cdot 608838 = 313589,92$ тис.грн.

Розрахуємо однофакторну модель регресії залежності страхових резервів від розміру страхових платежів (дод. В).

Розрахунок параметрів моделі зведемо в табл. 3.6.

Обчислюємо коефіцієнти регресії за формулою 3.12.

$$\hat{\beta} = \frac{7186313242}{31803690150} = 0,225958472 ,$$

$$\hat{\alpha} = 78381,22 - 0,225958472 \cdot 127320,77 = 49612,01.$$

Побудована модель залежності страхових резервів від страхових платежів (рис. 3.7):

$$\hat{y}_i = \hat{\alpha} + \hat{\beta}x_i = 49612 + 0,225958x_i$$

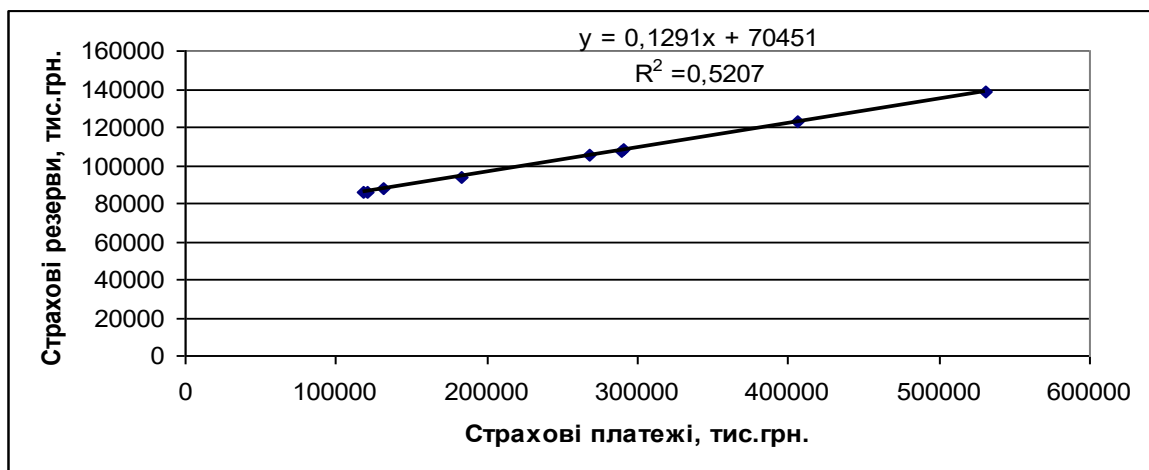


Рис. 3.7. Залежність страхових резервів від страхових платежів

Таблиця 3.6

Розрахунок параметрів моделі лінійної регресії (залежність страхових резервів від страхових платежів)

№ п/п	Страхові резерви, тис.грн. Y	Страхові платежі, тис.грн. X	$y_i - \bar{y}$	$x_i - \bar{x}$	$(x_i - \bar{x})^2$	$(y_i - \bar{y})(x_i - \bar{x})$	\hat{Y}	Остатки e_i	Відносна помилка прогнозу (d*отн)
1	78894	96425	512,7778	-30895,8	954549084,5	-15842668,3	71400,06	7493,941	9,4987
2	52147	82900	-26234,2	-44420,8	1973205498	1165344556	68343,97	-16197	31,06
3	65980	66182	-12401,2	-61138,8	3737950148	758195570	64566,4	1413,603	2,14
4	53315	80544	-25066,2	-46776,8	2188066939	1172517107	67811,61	-14496,6	27,19
5	64294	120446	-14087,2	-6874,78	47262569,49	96846522,3	76827,81	-12533,8	19,49
6	124258	131275	45876,78	3954,222	15635873,38	181406974	79274,71	44983,29	36,2
7	86812	117508	8430,778	-9812,78	96290607,72	-82729348,8	76163,94	10648,06	12,26
8	70273	182939	-8108,22	55618,22	3093386643	-450964905	90948,63	-20675,6	29,42
9	109458	267668	31076,78	140347,2	19697342785	4361539437	110093,9	5452,905	4,98
Сума	705431	1145887	0	0	31803690150	7186313242	705431	0	172,23
Середнє	78381,22	127320,77	0	0	0	798479249	0	0	19,13

При збільшенні страхових платежів на 1 тис.грн. страхові резерви збільшуються в середньому на 0,12 тис.грн.

Коефіцієнт кореляції 0,721 свідчить про високий зв'язок (0,7-0,9) між досліджуваними ознаками. Коефіцієнт детермінації: $R^2 = 0,721^2 = 0,5207$. Це означає, що 52,07% страхових резервів пояснюється за допомогою фактору страхових платежів.

Розрахуємо відносну похибку:

$$\varepsilon = 112,71/9 = 12,52\%. \text{ Точність прогнозу хороша.}$$

Розрахуємо прогнозний розмір страхових резервів на 2021 рік, взявши за прогнозне значення суми страхових платежів - суму 608838 тис.грн. розраховану за допомогою використання моделі поліному другого ступеня.

Страхові резерви в 2021 році складуть:

Страхові резерви (2021) = $70451,008 + 0,129109 * 608838 = 149057,55$ тис.грн.

Розрахуємо однофакторну модель регресії залежності активів СК «Країна» від розміру страхових платежів (дод. Г).

Розрахунок параметрів моделі зведемо в табл. 3.7.

Обчислюємо коефіцієнти регресії за формулою 3.12.

$$\hat{\beta} = \frac{3994479919,3}{1,5895E+11} = 0,251304,$$

$$\hat{\alpha} = 229511,33 - 0,251304 \cdot 259663,1 = 164257.$$

Побудована модель залежності активів від страхових платежів (рис. 3.8):

$$\hat{y}_i = \hat{\alpha} + \hat{\beta}x_i = 164257 + 0,251304 x_i$$

При збільшенні страхових платежів на 1 тис.грн. активи компанії збільшуються в середньому на 0,25 тис.грн.

Коефіцієнт кореляції 0,861 свідчить про високий зв'язок (0,7 - 0,9) між досліджуваними ознаками. Коефіцієнт детермінації: $R^2 = 0,861^2 = 0,742$. Це означає, що 74,26% активів пояснюється за допомогою фактору страхових платежів. Прогнозувати за даною моделлю доцільно.

Таблиця 3.7

Розрахунок параметрів моделі лінійної регресії (залежність активів компанії від страхових платежів)

№ п/п	Активи, тис.грн. Y	Страхові платежі, тис.грн. X	$y_i - \bar{y}$	$x_i - \bar{x}$	$(x_i - \bar{x})^2$	$(y_i - \bar{y})(x_i - \bar{x})$	\hat{Y}	Остатки e_i	Відносна помилка прогнозу (d*отн)
1	164544	120446	-64967,3	-139217	19381404026	9044564463	194525,5	-29981,5	18,22
2	229309	131275	-202,333	-128388	16483507075	25977194,48	197246,9	32062,1	13,9
3	214141	117508	-15370,3	-142155	20208075615	2184971443	193787,2	20353,8	9,5
4	189209	182939	-40302,3	-76724,1	5886589226	3092160701	210230,3	-21021,3	11,1
5	240902	267668	11390,67	8004,889	64078246,12	91181021,04	231523	9379,007	3,89
6	239426	290754	9914,667	31090,89	966643371,9	308255799,7	237324,6	2101,406	0,87
7	226836	289177	-2675,33	29513,89	871069637,3	-78959490,74	236928,3	-10092,3	4,44
8	249185	406234	19673,67	146570,9	21483025470	2883586811	266345,2	-17160,2	6,88
9	312050	530967	82538,67	271303,9	73605800126	22393061250	297691,1	5452,905	1,74
Сума	1524187	1145887	0	0	1,5895E+11	39944799193	2065602	0	70,54
Середнє	169354,1	127320,8	0	0	0	4438311021	0	0	7,83

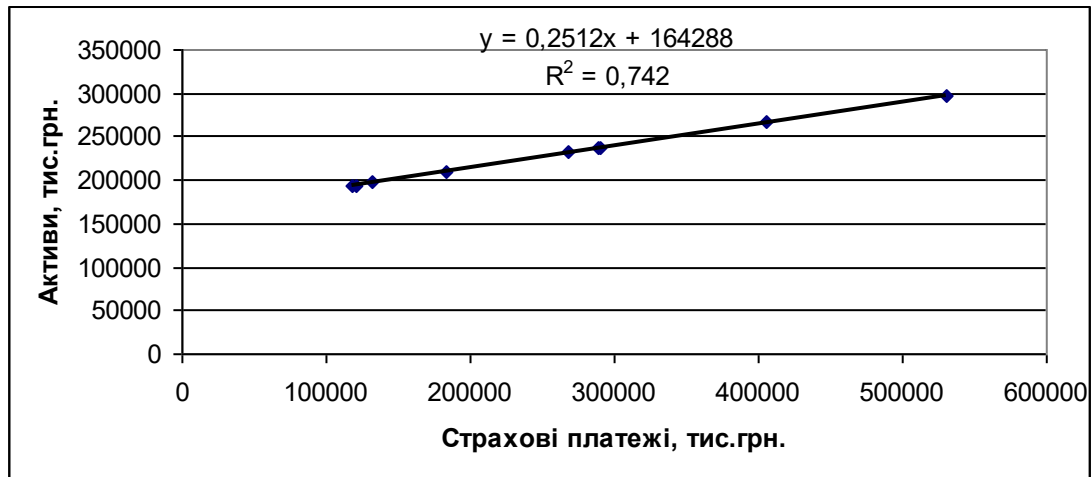


Рис. 3.8. Залежність активів від страхових платежів

Розрахуємо середню відносну похибку:

$$\varepsilon = 70,54/9 = 7,83\%. \text{ Точність прогнозу хороша.}$$

Розрахуємо прогнозний розмір активів страхової компанії на 2021 рік, взявши за прогнозне значення суми страхових платежів - суму 608838 тис.грн. розраховану за допомогою використання моделі поліному другого ступеня.

Активи компанії в 2021 році складуть:

$$\text{Активи (2021)} = 164257 + 0,251304 * 608838 = 317260,33 \text{ тис.грн.}$$

Зведемо розраховані рівняння регресії в табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Параметри рівняння кореляційно-регресійної залежності показників діяльності АТ СК «Країна» вибіркової сукупності (результативні ознаки – y, факторна x)

Варіанти кореляційно-регресійного зв'язку, тис.грн.	Рівняння кореляційно-регресійного зв'язку, тис.грн. $\hat{y} = \hat{\alpha} + \hat{\beta}x$	Коефіц. кореляції, R	Коефіц. детермінації, R ²	Середня помилка апроксимації, $\bar{\varepsilon}$, %
Страхові виплати (y ₁) Страхові платежі (x)	$\hat{y}_{1x} = 1432,74 + 0,512709x$	0,9707	0,942	15,95
Страхові резерви (y ₂) Страхові платежі (x)	$\hat{y}_{2x} = 70451,008 + 0,129109x$	0,721	0,5207	11,52
Активи (y ₃) Страхові платежі (x)	$\hat{y}_{3x} = 164257 + 0,251304x$	0,861	0,742	7,83

Наведені в таблиці 3.8 рівняння регресії свідчать, що зростання обсягу страхових платежів на 1,0 тис.грн. зумовлює збільшення обсягу виплат на 0,51 тис.грн., страхових резервів – на 0,12 тис.грн., а зростання обсягу активів на 0,25 тис.грн.

Результати прогнозу показників діяльності унаочнює таблиця 3.9.

Таблиця 3.9

Результати прогнозування показників діяльності АТ СК «Країна»

Показник	2020	Прогноз 2021	Відносне відхилення, %
Страхові платежі	530967	608838	14,66
Страхові виплати	271241	313589,92	15,61
Страхові резерви	137518	149057,55	8,39
Активи компанії	312050	317260,33	1,66

Згідно прогнозних розрахунків в 2021 році страхові платежі та страхові виплати компанії СК «Країна» збільшаться відповідно на 14,66% і 15,61%. Згідно прогнозування страхові резерви та активи компанії також збільшаться на 8,39% і 1,66%.

Позитивним є збільшення розміру страхових резервів, які виступають гарантом виплати страхових відшкодувань. Але ріст виплат збільшиться згідно прогнозу майже в 2 рази більше ніж ріст страхових резервів. Тому компанії доцільно в 2021 році розробити заходи щодо збільшення розміру страхових резервів.

Відповідно, для нарощування фінансового потенціалу необхідно збільшити обсяги і темпи росту власного капіталу та залученого капіталу в частині страхових резервів як основи їх розширеного відтворення, самофінансування, платоспроможності. Для цього необхідно:

1. Приділити значну увагу розвитку найбільш рентабельних видів страхування, пошуку найприбутковіших об'єктів інвестування з метою підвищення прибутковості компаній, що сприятиме:

- зростанню можливостей компаній у виплаті дивідендів, і тим самим інтересів засновників щодо розширення меж самофінансування; ліквідації заборгованості власників в частині неоплаченого статутного капіталу; виконання вимог чинного страхового законодавства щодо мінімального розміру статутного фонду; розвитку діяльності страховиків;

- проведенню реінвестування капіталу;
- стимулюванню усієї господарської діяльності страхових компаній;
- забезпеченню їх платоспроможності;

2. Внести корективи до стратегії розподілу та використання чистого прибутку:

- раціонально та ефективно розподілити чистий прибуток, визначивши найдоцільніші напрямки його використання;
- спрямовувати частину чистого прибутку на нарощування гарантійного фонду, зокрема резервного капіталу, для додаткового забезпечення виконання договірних зобов'язань та досягнення позитивних результатів діяльності страховика.

Такі корективи щодо фінансової діяльності АТ СК «Країна», зумовлюючи ріст власних фінансових ресурсів, призведуть до зростання їх можливостей у розширенні спектру надання послуг та довіри зі сторони потенційних страхувальників і, тим самим, - до залучення великих обсягів страхових капіталів.

Висновки за розділом 3

1. У зв'язку з ризиковим характером страхової діяльності прогнозування в страхових компаніях має базуватися на теорії ймовірності і масових статистичних даних.

2. Більшість методів прогнозування базується на використанні історичної інформації, представленій у вигляді часових рядів, тобто рядів динаміки, які

впорядковуюються за часовою ознакою. Головною ідеєю аналізу часових рядів є побудова тренду на основі минулих даних і наступному екстраполюванні цієї лінії у майбутнє.

3. В якості узагальнюючого показника, який характеризує діяльність страхових компаній і має вплив на інші показники, було обрано обсяг страхових платежів.

4. Для прогнозування страхових платежів в бакалаврській роботі було використано методи аналітичного вирівнювання рядів динаміки, а саме лінійну, експоненційну, степеневу, логарифмічну та поліноміальну модель.

5. Отримані результати щодо якості розрахованих моделей, а саме коефіцієнт кореляції та середня помилка апроксимації, показали, що модель з поліноміальним трендом, початковий коефіцієнт детермінації якої становив 0,957%, помилка апроксимації складає 8,88%, дає найбільш точні результати при прогнозуванні страхових платежів страхової компанії.

6. Для визначення впливу динаміки страхових платежів на інші показники страхової діяльності СК «Країна» в роботі було використано метод кореляційно-регресійного моделювання.

7. Отримані рівняння регресії показують високий кореляційний зв'язок між досліджуваними показниками та свідчать, що зростання обсягу страхових платежів на 1,0 тис.грн. зумовлює збільшення обсягу виплат на 0,51 тис.грн., страхових резервів – на 0,12 тис.грн., а зростання обсягу активів на 0,25 тис.грн.

8. Розрахувавши за рівняннями регресії прогнозні показники діяльності АТ СК «Країна» на 2021 рік та взявши за прогнозне значення страхових платежів суму 608838 тис.грн. розраховану на основі моделі поліному другого ступеня, було виявлено, що розмір страхових виплат збільшиться на 15,61%, страхові резерви та активи компанії збільшаться відповідно на 8,39% і 1,66%.

ВИСНОВКИ

1. Страхові компанії мають певні особливості функціонування, як специфічні установи фінансового ринку.

2. Діяльність страхових компаній впливає на соціально-економічні відносини, тому діяльність страховиків як за рубежом, так і в Україні знаходиться під державним наглядом.

3. На відміну від інших суб'єктів господарювання, аналіз фінансового стану страхових компаній має свою специфіку відносно до напрямів аналізу та розрахунку як фінансових, так і страхових показників.

4. Прогнозування майбутнього стану страхових компаній вирішується за допомогою наступних методів прогнозування: методу експертних оцінок; методів аналізу і прогнозування рядів динаміки; казуальні (причинно-наслідкові) методів.

5. До основних показників, які доцільно прогнозувати страховим компаніям, відносять обсяг страхових платежів, страхових виплат, страхових резервів, власного капіталу та активів компанії.

6. Здійснений аналіз страхової та фінансової діяльності АТ «СК «Країна» дозволяє стверджувати, що дана страхова компанія платоспроможна, лише статутний капітал компанії перевищує законодавчо встановлений мінімальний його розмір приблизно у 2,4 рази і становить 84985 тис грн. Але залучені фінансові ресурси перевищують власні.

7. Тести раннього попередження показали, що у фінансовий стан СК «Країна» в 2018-2020 рр. був граничним, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній.

8. Прогнозування страхових платежів на основі аналітичного вирівнювання рядів динаміки, дозволило визначити найбільш точну модель прогнозування, а саме поліноміальну модель другого ступеня и визначити величину страхових платежів на плановий 2021 рік.

9. Методом кореляційно-регресійного моделювання було встановлено зв'язок між динамікою страхових платежів та обсягами страхових виплат, страхових резервів та активів компанії, а саме в роботі встановлено, що при збільшенні обсягу страхових премій на 1 тис.грн. страхові виплати збільшуються в середньому на 0,51 тис.грн., страхові резерви – на 0,12 тис.грн., активи – на 0,25 тис.грн.

10. Прогнозні розрахунки показали, що в 2021 році в порівнянні з 2020 роком страхові платежі та страхові виплати компанії збільшаться відповідно на 14,66% і 15,61%, розмір страхових резервів та активів збільшиться відповідно на 8,39% і 1,66%.

11. Для підвищення фінансового потенціалу АТ СК «Країна» було визначено напрями збільшення обсягів власного капіталу та залученого капіталу в частині страхових резервів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. М. Бердар. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
2. Зятковський І. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. / І. В. Зятковський [2-ге вид., перероб. та доп.]. – К. : Кондор, 2003. – 364 с.
3. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : підручник / Л. О. Омелянович, О. В. Чайковська, Г. Є. Долматова та ін. – [3-тє вид., перероб. і доповн.]. – К. : Знання, 2011. – 231 с.
4. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.
5. Кнейслер О. В. Практичні засади управління активами страхової компанії / О. В. Кнейслер // Наукові записки. – 2009. – Вип. 12. – С. 224–235. – (Серія “Економіка”).
6. Кривицька О. Р. Ресурси страховика та страхові ресурси: теоретична полеміка чи практична несумісність / О. Р. Кривицька // Наукові записки. (Серія “Економіка”). – 2013. – Вип. 21. – С. 228–232.
7. Матвійчук Л. О. Економічна сутність та методичні підходи до формування страхових резервів із страхування життя / Л. О. Матвійчук // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Вип. 2 (43). – С. 108–110. – (Серія “Економіка”).
8. Фисун І. Державне регулювання складу та структури активів як засіб забезпечення фінансової стійкості страховиків / І. Фисун, Г. Ярова // Ринок цінних паперів України. – 2010.– № 7. – С. 3–8.
9. Чиж Л. М. Сутність, структура та функції страхового капіталу [Електронний ресурс] / Л. М. Чиж. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/ejournals/eui/2012_1/PDF/12%D1%81hlmfsk.pdf.
10. Structured Finance and Insurance: The ART of Managing Capital and Risk / by Christopher L. Culp et al. – USA: Wiley, 2006. – 912 p.

11. Foundations of Risk Management and Insurance / by Eric A. Wiening. – USA: First Edition: American Institute for Chartered Property Casualty Underwriters. – 2002. – 431 p.

12. Наказ Міністерства фінансів України Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 Загальні вимоги до фінансової звітності затверджений 07. 02. 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE22868.html.

13. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Л. Г. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1072 с.

14. Гордієнко К. Л. Економічний тлумачний словник. Понятійна база законодавства України у сфері економіки / К. Л. Гордієнко. – [вид. 2-ге, перероб. і доп.]. – К. : КНТ, 2007. – 360 с.

15. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436 – IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

16. Закон України Про страхування від 07. 03. 1996 р. № 85/96 – ВР з останніми змінами і доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.

17. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Про затвердження ліцензійних умов провадження страхової діяльності від 28. 08. 2003 р. № 40 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0805-03>.

18. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Про затвердження правил формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя від 17. 12. 2004 р. № 3104 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>.

19. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України Про затвердження правил розміщення страхових резервів із

страхування життя від 26. 11. 2004 р. № 2875 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1626-04>.

20. Налукова Н. Фінансова діяльність страховика: концептуальні засади теорії і практики / Н. Налукова, М. Бадида // Світ фінансів. - 2015. - Вип. 2. - С. 105-117.

21. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: Навч. пос. - Одеса: Атлант , 2015 – 258 с.

22. Куликов С.В. Финансовый анализ страховых организаций: учеб. Пособие / С.В. Куликов. - Ростов н/Д.: Феникс; Новосибирск: Сибирское соглашение, 2006. – 224с.

23. Кравченко О.О. Прогнозування як важливий метод системи фінансового планування // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури . – 2011. №32. <http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/386>

24. Никулина Н.Н. Финансовый менеджмент страховой организации: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям (080105) «Финансы и кредит», (080109) «Бухгалтерский учет, анализ и аудит» / Н.Н. Никулина, С.В. Березина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 431 с.

25. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

26. Principles of Forecasting: A Handbook for Researchers and Practitioners [Текст] / edited by Armstrong, J. Scott. – Norwell, MA: Kluwer Academic Publishers / Springer, 2001. – 849 p.

27. Планирование народного хозяйства: Спецкурс академика А. И. Анчишкина [Текст] / Под ред. Э. Н. Крылатых. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – 103 с.

28. Ромащенко О. Планування і прогнозування фінансової діяльності страхових компаній на основі економіко-математичного моделювання / О. Ромащенко // Ринок цінних паперів України. – 2007. - №11-12. – С. 99-104.

29. Лапыгин Ю.Н. Экономическое прогнозирование: учеб.пособие / Ю.Н. Лапыгин, В.Е. Крылов, А.П. Чернявский. – М. : Эксмо, 2009. – 256 с.

30. Коркуна Д.М. Фінансове прогнозування як основа фінансових планів підприємства / Д.М. Коркуна //Вісник національного університету Львівська Політехніка. – 2008. – № 628. – С. 539-545.
31. Подреза С.М. Методи прогнозування обсягів авіаремонтних послуг / С.М. Подреза // Вісник НАУ. – 2004. – №2. – С. 95-106.
32. Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях : [монографія] / І. Л. Литовченко, О.В. Рулінська, Л.В. Новошинська, В.Г. Баранова; – Одеса : ИНВАЦ, 2014. – 280 с.
33. Статут публічного акціонерного товариства «Страхова компанія «Країна» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://krayina.com>
34. Звіт незалежного аудитора щодо фінансової звітності емітента цінних паперів АТ «СК «Країна» станом на 31.12.2019 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://krayina.com>.
35. Офіційна веб-сайт АТ «СК «Країна» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://krayina.com>.
36. Рейтинги страхових компаній України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://forinsurer.com/>
37. Д. П. Хоминич, Е. В. Дік. Організація страхової справи: підручник і практикум для СПО. – М.: Видавництво Юрайт, 2016 – 240 с.
38. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. - 592 с.
39. Методичні аспекти аналізу фінансових результатів страхових компаній [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://economics.kntu.kr.ua/pdf/28/20.pdf>
40. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко ; М-во освіти і науки України. - 3-тє вид., випр. і доп. - Київ : Знання-Прес, 2009. - 299 с.
41. Фінансова звітність АТ «СК «Країна» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://krayina.com>

42. Фурман В.М. Ризики в інвестиційній та фінансовій діяльності страховика // Фінанси України. – 2008. – № 2. – С. 107–114.

43. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній (методологія оцінки та механізми забезпечення): дис. д-ра економ. наук : спец. 08. 00. 08 – гроші, фінанси і кредит / Н. В. Ткаченко; ДВНЗ «УАБС НБУ» – Суми, 2011. – 418 с.

44. Фрумина С.В. Финансовый анализ страховых организаций [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.miep-ptk.ru/files/finansovyy_analiz_strahovyh_organizaciy.pdf

45. Масленніков Є. І. Забезпечення системи управління фінансовою стійкістю торгівельного підприємства / Є. І. Масленніков // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. - 2017. - Т. 16, вип. 1. - С. 96-111. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu_2017_16_1_9.

46. Матковський С. О., Гринькевич О. С., Сорочак О. З., Гальків Л. І., Прокопович-Павлюк І. В. Статистика підприємств : навчальний посібник / За ред. С. О . Матковського. – 3-тє вид., стереотипне – К., Алерта, 2017. – 560 с.

47. Кобилецький В.Р. Відносні показники фінансової стійкості / В.Р. Кобилецький // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/100-vidnosni-pokaznyku-finansovoi-stiikosti>

48. Розпорядження Держфінпослуг «Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків» від 17.03.2005 р., № 3755. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc>.

49. Кухар О.В. Прогнозування обсягів виробництва продукції харчової промисловості Вінницької області / О.В. Кухар, Л.М. Киш // Збірник наук.праць ВНАУ. Сер.: Економічні науки. – 2010. - №3. – С. 86-96.

50. Теренчук А.Т. Методичні вказівки до практичного заняття «Засоби прогнозування і перспективних оцінок ПЕТ MS Excel» / А.Т. Теренчук; М-во освіти і науки України, Вінницький національний медичний університет. – В.: ВНМУ, 2011. – 17 с.

51. Єріна, А.М. Теорія статистики : Практикум / А.М. Єріна, З.О. Пальян. – К. : Знання, 1997. – 325 с.

52. Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. Посібник / А.М. Єріна. – К.: КНЕУ, 2001. – 170 с.

53. Садовникова Н.А. Анализ временных рядов и прогнозирование : учеб. пособие / Н.А. Садовникова, Р.А. Шмойлова. Московский государственный университет экономики, статистики и информатики – М., 2001. - 67 с.

54. Орлова И.В. Экономико-математические методы и модели: компьютерное моделирование: Учеб. пособие. Орлова И.В, Половников В.А. – М.: Вузовский учебник, 2007. – 365 с.

ДОДАТОК А

		Дата	КОДИ
			28.02.2019
Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Страхова компанія "КРАЇНА"	за ЄДРПОУ	20842474
Територія	м.Київ, Подільський р-н	за КОАТУУ	8038500000
Організаційно-правова форма господарювання		за КОП+Г	20842474
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КВЕД	65.12
Середня кількість працівників: 321			
Адреса, телефон: 04176 Київ, Електриків, 29А, +38044590-48-00			
Одиниця виміру: тис.грн. без десятичного знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	<input type="checkbox"/>		
за міжнародними стандартами фінансової звітності	<input checked="" type="checkbox"/>		

Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.
Форма №1-к

		Код за ДКУД	1801007
Активи	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	355	355
первісна вартість	1001	2 205	2 205
накопичена амортизація	1002	(1 850)	(1 850)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	26 867	20 718
первісна вартість	1011	34 323	28 953
знос	1012	(7 456)	(8 235)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	8 314	11 818
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	7 537	15 618
Інші необоротні активи	1090	0	0

Продовження дод.А

Усього за розділом I	1095	43 073	48 509
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	558	518
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахованні	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 097	6 404
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	5 889	7 225
з бюджетом	1135	74	86
у тому числі з податку на прибуток	1136	17	17
з нарахованих доходів	1140	1 182	1 868
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	39 939	23 011
Поточні фінансові інвестиції	1160	48 982	47 237
Гроші та їх еквіваленти	1165	83 064	74 383
Готівка	1166	2	0
Рахунки в банках	1167	83 062	74 383
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	2 110	4 730
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	80	2 000
резервах незароблених премій	1183	2 030	2 730
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	2 889
Усього за розділом II	1195	187 895	168 351
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	230 968	216 860

Позив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (найовий) капітал	1400	84 983	84 983
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	23 109	16 534
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	4 062	5 351
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-14 481	-17 431
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	1 333	0

Продовження дод.А

Неконтрольована частка	1490	164	76
Усього за розділом I	1495	99 172	89 515
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	599	540
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	599	540
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	111 374	106 480
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв малихних виплат	1532	57 359	37 512
резерв перерахованих премій	1533	54 015	68 968
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату дяк-пону	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	111 973	107 020
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видачі	1605	7 200	7 200
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	282	428
розрахунками з бюджетом	1620	1 820	1 942
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 726	1 871
розрахунками зі страхування	1625	53	62
розрахунками з оплати праці	1630	404	335
оперативними авансами	1635	1 651	1 347
розрахунками з учасниками	1640	0	0
за внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страхового діяльності	1650	6 067	4 413
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 346	4 598
Усього за розділом III	1695	19 823	20 325
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	230 968	216 860

Керівник

Наконечний О.В.

Головний бухгалтер

Коліушко О.В.

Підприємство	Публічне акціонерне товариство "Страхова компанія "КРАЇНА"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			28.02.2019
			20842474

Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік
Форма № 2-к
I Фінансові результати

Код за ДКУД 1801008

Стаття	Код радян	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 612	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	289 137	290 754
Премії підписані, валова сума	2011	313 993	306 572
Премії, передані у перестраховувачів	2012	(10 603)	(17 666)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	14 953	-3 515
Зміна частки перестраховувачів у резерві незароблених премій	2014	700	-1 667
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2030	(74 206)	(63 282)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(166 854)	(156 702)
Валовий:			
прибуток	2090	51 689	70 770
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	23 100	3 818
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	21 180	4 031
Зміна частки перестраховувачів в інших страхових резервах	2112	1 920	-213
Інші операційні доходи	2120	13 753	16 220
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, визільованих від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(7 829)	(7 743)
Витрати на збут	2150	(64 860)	(64 444)
Інші операційні витрати	2180	(8 483)	(3 686)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	7 370	14 935
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	10 096	11 803

Продовження дод.А

Інші доходи	2240	20 111	8 896
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(33 077)	(34 731)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4 500	883
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-6 823	-5 526
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(2 323)	(4 643)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2450, 2455 та 2460)	2465	-2 323	-4 643
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	-2 235	-4 522
неконтрольованій частці	2475	-88	-121
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	-2 235	-4 522
неконтрольованій частці	2485	-88	-121

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 123	3 104
Витрати на оплату праці	2505	15 470	17 956
Відрахування на соціальні заходи	2510	3 432	4 029
Амортизація	2515	1 044	909
Інші операційні витрати	2520	58 103	49 875
Разом	2550	81 172	75 873

IV. Розрахунок показників рентабельності акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період
--------------	--------------	----------------------	--------------------------

Продовження дод.А

			попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	83 520 000	83 520 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Наконечний О.В.

Головний бухгалтер

Коліушко О.В.

		Дата	КОДИ
		20.02.2020	
Підприємство	Акціонерне товариство "Страхова компанія "КРАЇНА"	за ЄДРПОУ	20842474
Територія	м.Київ, Подільський р-н	за КОАТУУ	8038500000
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	20842474
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КВЕД	65.12
Середня кількість працівників: 340			
Адреса, телефон: 04176 м. Київ, Електриків, 29А, +38044590-48-00			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	<input type="checkbox"/>		
за міжнародними стандартами фінансової звітності	<input checked="" type="checkbox"/>		

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.
Форма №1

		Код за ДКУД	
		1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	355	355
первісна вартість	1001	2 200	2 200
накопичена амортизація	1002	(1 845)	(1 845)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	20 718	29 977
первісна вартість	1011	28 895	39 254
знос	1012	(8 177)	(9 277)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	17 703	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	11 818	21 479
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	15 618	26 573
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	66 212	78 384

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	518	454
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 404	7 139
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7 225	13 127
з бюджетом	1135	12	22
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	1 868	2 547
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18 541	24 809
Поточні фінансові інвестиції	1160	47 048	68 670
Гроші та їх еквіваленти	1165	74 278	48 304
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	74 278	48 304
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	4 730	5 729
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	2 000	2 747
резервах незароблених премій	1183	2 730	2 982
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	160 624	170 801
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	226 836	249 185

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	84 985	84 985
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	16 534	17 284
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	5 351	8 438
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 087	1 001
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	109 957	111 708

Продовження дод. А

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	540	558
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	540	558
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	106 480	125 316
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	37 512	44 623
резерв незароблених премій	1533	68 968	80 693
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	107 020	125 874
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	426	607
розрахунками з бюджетом	1620	1 941	946
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 871	870
розрахунками зі страхування	1625	61	115
розрахунками з оплати праці	1630	331	474
одержаними авансами	1635	1 347	3 331
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	4 413	3 734
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1 340	2 396
Усього за розділом III	1695	9 859	11 603
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	226 836	249 185

Керівник

Наконечний О. В.

Головний бухгалтер

Коліушко О. В.

Підприємство

Акціонерне товариство "Страхова компанія
"КРАЇНА"Дата
за ЄДРПОУКОДИ
25.04.2020
20842474Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	406 234	289 177
Премії підписані, валова сума	2011	431 018	314 033
Премії, передані у перестраховання	2012	(13 311)	(10 603)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-11 725	-14 953
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	252	700
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(78 298)	(74 024)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(211 967)	(166 854)
Валовий: прибуток	2090	115 969	48 299
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-6 364	23 100
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-7 111	21 180
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	747	1 920
Інші операційні доходи	2120	20 882	13 760
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(10 102)	(7 277)
Витрати на збут	2150	(90 932)	(64 860)
Інші операційні витрати	2180	(7 919)	(4 843)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	21 534	8 179
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	13 435	9 862

Продовження дод. А

Інші доходи	2240	78 263	20 111
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(104 479)	(28 961)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	8 753	9 191
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	8 285	6 823
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	468	2 368
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	468	2 368

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 292	2 859
Витрати на оплату праці	2505	19 542	15 332
Відрахування на соціальні заходи	2510	4 368	3 401
Амортизація	2515	1 348	1 044
Інші операційні витрати	2520	80 403	54 344
Разом	2550	108 953	76 980

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	65 880 000	65 880 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник Наконечний О. В.Головний бухгалтер Коліушко О. В.

Підприємство	Акціонерне товариство "Страхова компанія "КРАЇНА"	Дата	КОДИ 01.01.2021
Територія	м.Київ, Подільський р-н	за ЄДРПОУ	20842474
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	8038500000
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників:	368	за КВЕД	65.12
Адреса, телефон:	04176 Київ, Електриків, 29А, +38044590-48-00		
Одиниця виміру:	тис.грн. без десяткового знака		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	<input type="checkbox"/>		
за міжнародними стандартами фінансової звітності	<input checked="" type="checkbox"/>		

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	355	355
первісна вартість	1001	2 200	2 200
накопичена амортизація	1002	(1 845)	(1 845)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	29 977	78 009
первісна вартість	1011	39 254	88 935
знос	1012	(9 277)	(10 926)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	12 652
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	21 479	21 862
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	26 573	36 520
Інші необоротні активи	1090	0	13 531
Усього за розділом I	1095	78 384	162 929

II. Оборотні активи			
Запаси			
Виробничі запаси	1100	454	600
Незавершене виробництво	1101	0	0
Готова продукція	1102	0	0
Товари	1103	0	0
Поточні біологічні активи	1104	0	0
Депозити перестраховання	1110	0	0
Векселі одержані	1115	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами			
з бюджетом	1130	13 127	11 959
у тому числі з податку на прибуток	1135	22	202
з нарахованих доходів	1136	0	0
із внутрішніх розрахунків	1140	2 547	1 452
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	24 809	6 469
Поточні фінансові інвестиції	1160	68 670	28 595
Гроші та їх еквіваленти	1165	48 304	85 879
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	48 304	85 879
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	5 729	3 829
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	2 747	665
резервах незароблених премій	1183	2 982	3 164
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	170 801	149 121
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	249 185	312 050

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	84 985	84 985
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	17 284	43 085
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	8 438	9 439
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 001	12 095
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	111 708	149 604

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	7 420
Довгострокові забезпечення	1520	558	768
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	558	768
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	125 316	137 518
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	44 623	50 070
резерв незароблених премій	1533	80 693	87 448
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	125 874	145 706
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	7 715
товари, роботи, послуги	1615	607	368
розрахунками з бюджетом	1620	946	1 621
у тому числі з податку на прибуток	1621	870	1 621
розрахунками зі страхування	1625	115	15
розрахунками з оплати праці	1630	474	0
одержаними авансами	1635	3 331	3 227
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	3 734	2 031
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 396	1 763
Усього за розділом III	1695	11 603	16 740
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	249 185	312 050

Керівник

Головний бухгалтер



Наконечний О.В.

Коліушко О.В.

Підприємство

Акціонерне товариство "Страхова компанія
"КРАЇНА"Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2021
20842474

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)

за 2020 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	530 967	406 234
Премії підписані, валова сума	2011	550 500	431 018
Премії, передані у перестраховання	2012	(12 960)	(13 311)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	6 755	11 725
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	182	252
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(90 867)	(78 298)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(271 241)	(211 967)
Валовий:			
прибуток	2090	168 859	115 969
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-7 529	-6 364
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-5 447	-7 111
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-2 082	747
Інші операційні доходи	2120	26 419	20 882
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(11 747)	(10 102)
Витрати на збут	2150	(134 280)	(90 932)
Інші операційні витрати	2180	(8 008)	(7 919)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	33 714	21 534
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	12 749	13 435

Інші доходи	2240	64 129	78 263
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові виграти	2250	(2 583)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(81 069)	(104 479)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	26 940	8 753
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-14 845	-8 285
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	12 095	468
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	25 801	750
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	25 801	750
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	25 801	750
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	37 896	1 218

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 210	3 292
Витрати на оплату праці	2505	24 692	19 542
Відрахування на соціальні заходи	2510	5 549	4 368
Амортизація	2515	2 377	1 348
Інші операційні витрати	2520	118 207	80 403
Разом	2550	154 035	108 953

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	65 880 000	65 880 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,183590	0,007100

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник
Головний бухгалтер



Наконецний О.В.
Коліушко О.В.

ДОДАТОК Б

ВЫВОД ИТОГОВ

<i>Регрессионная статистика</i>	
Множественный R	0,97071565
R-квадрат	0,942288873
Нормированный R-квадрат	0,934044427
Стандартная ошибка	19120,12919
Наблюдения	9

Дисперсионный анализ

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимость F</i>
Регрессия	1	41783440361	4,18E+10	114,2938	1,38E-05
Остаток	7	2559055382	3,66E+08		
Итого	8	44342495742			

	<i>Коэффициенты</i>	<i>Стандартная ошибка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значение</i>	<i>Нижние 95%</i>	<i>Верхние 95%</i>	<i>Нижние 95,0%</i>	<i>Верхние 95,0%</i>
Y-пересечение	1432,749173	13989,09145	0,102419	0,921296	-31646,2	34511,69	-31646,2	34511,69
X	0,512709741	0,047957915	10,69083	1,38E-05	0,399307	0,626112	0,399307	0,626112

ВЫВОД ОСТАТКА

<i>Наблюдение</i>	<i>Предсказанное Y</i>	<i>Остатки</i>	<i>Стандартные остатки</i>
1	63186,58661	-15849,58661	-0,88618
2	68738,72039	-18615,72039	-1,04084
3	61680,24539	33030,75461	1,846816
4	95227,35644	1166,643562	0,065229
5	138668,7401	-22916,74006	-1,28132
6	150505,1571	6196,842862	0,346478
7	149696,6139	17157,38612	0,959304
8	209712,878	2254,121999	0,126033
9	273664,7021	-2423,702095	-0,13551

Рис.Б.1. Протокол виконання регресійного аналізу залежності страхових виплат від страхових платежів

ДОДАТОК В

ВЫВОД ИТОГОВ

<i>Регрессионная статистика</i>	
Множественный R	0,721626859
R-квадрат	0,520745324
Нормированный R-квадрат	0,45228037
Стандартная ошибка	18664,18306
Наблюдения	9

Дисперсионный анализ

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимость F</i>
Регрессия	1	2,65E+09	2,65E+09	7,606013	0,028181
Остаток	7	2,44E+09	3,48E+08		
Итого	8	5,09E+09			

	<i>Коэффициенты</i>	<i>Стандартная ошибка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-Значение</i>	<i>Нижние 95%</i>	<i>Верхние 95%</i>	<i>Нижние 95,0%</i>	<i>Верхние 95,0%</i>
Y-пересечение	70451,00814	13655,5	5,159166	0,001311	38160,88	102741,1	38160,88	102741,1
X	0,129109139	0,046814	2,7579	0,028181	0,018411	0,239807	0,018411	0,239807

ВЫВОД ОСТАТКА

<i>Наблюдение</i>	<i>Предсказанное Y</i>	<i>Остатки</i>	<i>Стандартные остатки</i>
1	86001,68752	-21707,7	-1,24337
2	87399,81038	36858,19	2,111159
3	85622,36486	1189,635	0,06814
4	94070,10495	-23797,1	-1,36305
5	105009,3932	4448,607	0,254807
6	107990,0068	3383,993	0,193828
7	107786,4017	-1306,4	-0,07483
8	122899,5302	2416,47	0,13841
9	139003,7004	-1485,7	-0,0851

Рис. В.1. Протокол виконання регресійного аналізу залежності страхових резервів від страхових платежів

ДОДАТОК Г

ВЫВОД ИТОГОВ

<i>Регрессионная статистика</i>	
Множественный R	0,861792
R-квадрат	0,742685
Нормированный R-квадрат	0,705925
Стандартная ошибка	22290,06
Наблюдения	9

Дисперсионный анализ

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимость F</i>
Регрессия	1	1E+10	1E+10	20,20398	0,002816
Остаток	7	3,48E+09	4,97E+08		
Итого	8	1,35E+10			

	<i>Коэффициенты</i>	<i>Стандартная ошибка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-Значение</i>	<i>Нижние 95%</i>	<i>Верхние 95%</i>	<i>Нижние 95,0%</i>	<i>Верхние 95,0%</i>
Y-пересечение	164257	16308,35	10,07196	2,04E-05	125693,9	202820,1	125693,9	202820,1
X	0,251304	0,055909	4,494884	0,002816	0,1191	0,383507	0,1191	0,383507

ВЫВОД ОСТАТКА

<i>Наблюдение</i>	<i>Предсказанное Y</i>	<i>Остатки</i>	<i>Стандартные остатки</i>
1	194525,5	-29981,5	-1,43793
2	197246,9	32062,1	1,537718
3	193787,2	20353,8	0,976181
4	210230,3	-21021,3	-1,00819
5	231523	9379,007	0,449823
6	237324,6	2101,406	0,100785
7	236928,3	-10092,3	-0,48403
8	266345,2	-17160,2	-0,82301
9	297691,1	14358,95	0,688664

Рис. Г.1. Протокол виконання регресійного аналізу залежності активів від страхових платежів

В.О. ректорові

Національного ТУ

«Дніпровська політехніка»

академіку НАН України

професору Півняку Г.Г.

№ _____ від «__» _____ 20__ р

ЗАМОВЛЕННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

Просимо Вас надати можливість студентці групи 072-17-1 фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки НТУ «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Гаджівській Ефсане Вафадарівні виконати кваліфікаційну роботу на тему: «Прогнозування фінансової діяльності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «Країна»)» з використанням обліково-економічної інформації підприємства.

Тема роботи є актуальною для даного підприємства, тому що завдання, поставлені в роботі, вирішують реальні проблеми підприємства і можуть бути використані з метою підвищення результативності та ефективності його діяльності.

Фінансово-економічна інформація, передана АТ «СК «Країна» для виконання кваліфікаційної роботи, підпадає під дію внутрішнього «Положення про комерційну таємницю» та не підлягає оприлюдненню.

Директор Дніпропетровської РД
АТ „СК „Країна”



М.В. Кравцов

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на тему «Прогнозування фінансової діяльності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «Країна») Гаджиевої Ефсане Вафадарівни

Обрана тема актуальна через те, що від обґрунтування спланованої моделі діяльності страховика залежать фінансова стійкість і прибутковість страхової компанії.

Теоретичне значення результатів роботи полягає у визначенні особливостей фінансового аналізу в страхових компаніях та існуючих методах прогнозування фінансової діяльності страхових компаній.

Практична цінність висновків полягає у визначенні найбільш точного методу прогнозування страхових платежів методами аналітичного вирівнювання рядів динаміки.

За результатами прогнозування страхових платежів методами аналітичного вирівнювання рядів динаміки, на основі даних АТ «СК «Країна», було визначено, що більш точним методом прогнозування страхових платежів є поліномінільна модель другого ступеня. Методом кореляційно-регресійного моделювання було встановлено вплив страхових платежів на інші показники страхової діяльності АТ «СК «Країна».

Пропозиції дипломної роботи щодо прогнозування показників діяльності АТ «СК «Країна» розглянуті керівництвом підприємства і прийняті до реалізації.

Кваліфікаційна робота рекомендується до захисту та присвоєння їй автору ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з оцінкою «відмінно».

Директор Дніпропетровської РД
АТ „СК „Країна”



М.В. Кравцов

ВІДЗИВ

на кваліфікаційну роботу студентки групи 072-17-1 Гаджиевої Ефсане Вафадарівни на тему «Прогнозування фінансової діяльності страхової компанії (на прикладі АТ «СК «Країна»)» представленої для присвоєння ступня «бакалавр» кваліфікації «бакалавр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Мета кваліфікаційної роботи – вибір адекватних економіко-математичних методів моделювання, які б дозволили з високою точністю спрогнозувати показники діяльності страхових компаній.
2. Обрана тема актуальна у зв'язку з тим, що від обґрунтовано спланованої моделі діяльності страховика залежать фінансова стійкість і прибутковості страхової компанії.
3. Тема дипломної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – аналіз та планування показників діяльності страхової компанії.
4. Задачі дипломної роботи відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.
5. Автором визначено найкращу модель прогнозування страхових платежів для страхової компанії.
6. Робота з керівником кваліфікаційної роботи вважається доброю. Практичне значення результатів дипломної роботи полягає у рекомендаціях щодо вибору моделі, яка дозволяє з високою точністю спрогнозувати показники діяльності страхової компанії, які можуть бути застосовані у подальшій діяльності АТ «СК «Країна».
7. Самостійність виконання завдань дипломної роботи висока.
8. Виконання презентації. Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи.
9. Дотримання стандартів. Оформлення пояснювальної записки виконано у відповідності зі стандартами ЄСКД.
10. Робота Гаджиевої Е.В. виконана на замовлення фінансової установи та отримала позитивну оцінку його керівництва.

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Гаджиевої Ефсане Вафадарівни рекомендується до захисту з оцінкою 74 бали.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи бакалавра
к.т.н., доц. кафедри ЕА і Ф



Крилова О.В.